

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 313

4 Μαΐου 1993

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ & ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ

Αριθ. 340105

Εφαρμογή προγράμματος καταπολέμησης της εχينوκοκκίας-υδατίδωσης, της λύσσας, της λείσμανιάσης και των άλλων ζωοανθρωπονόσων.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Των άρθρων 1 και 3 του Ν. 829/1978 «περί καταπολέμησης της εχينوκοκκίας-υδατίδωσης, της λύσσας και των λοιπών ζωοανθρωπονόσων» (Α' 203).

β) Του άρθρου δεύτερου του Ν. 2017/1992 «Κύρωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των ζώων συντροφιάς» (Α' 31).

γ) Του Π.Δ. 400/1983 «Εφαρμογή των μέτρων καταπολέμησης της εχينوκοκκίας-υδατίδωσης, της λύσσας και άλλων ζωοανθρωπονόσων» (Α' 151), όπως τροποποιήθηκε με το Π.Δ. 289/1992 «Τροποποίηση διατάξεων του Π.Δ. 400/1983 «Εφαρμογή των μέτρων καταπολέμησης της εχينوκοκκίας-υδατίδωσης, της λύσσας και άλλων ζωοανθρωπονόσων» (Α' 151)» (Α' 148)».

δ) Του άρθρου 1 του Π.Δ. 133/1992 «Επιβολή υγειονομικών και λοιπών μέτρων για την προστασία και εξυγίανση της κτηνοτροφίας από λοιμώδη και παρασιτικά νοσήματα των ζώων» (Α' 66).

ε) Του άρθρου 27 του Ν. 2081/1992 «Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων, τροποποίηση των διατάξεων του Ν. 1712/1987, για τον εκσυγχρονισμό των επαγγελματικών οργανώσεων των εμπόρων, βιοτεχνών και λοιπών επαγγελματιών και άλλες διατάξεις» (Α' 154).

2. Την Υ 1950/10.12.1992 απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Γεωργίας «Ανάθεση αρμοδιοτήτων Υπουργού Γεωργίας στους Υφυπουργούς Γεωργίας Απόστολο Σταύρου, Ευάγγελο Μπασιάκο και Ανδρέα Καραγκούνη» (Β' 728).

3. Τη σχετική εισήγηση της Δ/νσης Υγείας των Ζώων για την ανάγκη εφαρμογής του προγράμματος καταπολέμησης των ζωοανθρωπονόσων, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Εγκρίνουμε την εφαρμογή του ειδικού προγράμματος για την καταπολέμηση της εχينوκοκκίας-υδατίδωσης,

της λύσσας, της λείσμανιάσης και των άλλων ζωοανθρωπονόσων, που είναι ενδεχόμενο να μεταδοθούν από το σκύλο στον άνθρωπο, το κείμενο του οποίου έχει ως εξής:

«ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Τίτλος

Πρόγραμμα καταπολέμησης της Εχينوκοκκίας-υδατίδωσης, λύσσας, λείσμανιάσης και λοιπών ζωοανθρωπονόσων στην Ελλάδα.

Φορέας

Δ/νση Υγείας των Ζώων του Υπ. Γεωργίας.

Ειδικός Φορέας Χρονική Περίοδος Εφαρμογής

Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων.
Από το 1993 και για δέκα χρόνια με δυνατότητα παράτασης σύμφωνα με μεταγενέστερες εκτιμήσεις.

Υπολογισθείσα δαπάνη

2.500.000.000 δρχ. (για μία δεκαετία). Για το έτος 1993 υπολογίζονται 62 εκ. τα οποία θα καλυφθούν από το Κ.Τ.Γ.Κ και Δασών. Για τα υπόλοιπα έτη οι δαπάνες έχουν προταθεί για ένταξη στο 2ο πακέτο DELORS.

Χρηματοδοτικός Φορέας Φορείς που συμβάλλουν

Υπουργείο Γεωργίας

1. Υπουργείο Εσωτερικών
2. Υπ. Εθν. Παιδείας & Θρ/των
3. Υπ. Υγείας και Πρόνοιας
4. Υπ. Δημόσιας Τάξης
5. Ιδιώτες Κτηνίατροι
6. Ζωοφιλικά Σωματεία
7. Κυνηγετικοί Σύλλογοι
8. Διεθνείς Οργανισμοί

1. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1.1. Επιδημιολογικά και Επιζωοτιολογικά Στοιχεία

Το πρόγραμμα άρχισε να εφαρμόζεται στη Χώρα μας από το 1983 και συνεχίζεται μέχρι σήμερα με επιτυχία. Πριν από την εφαρμογή του προγράμματος, η μόλυνση από υδατίδωση στον άνθρωπο, ανήρχετο σε 1.000 κρούσματα περίπου ετησίως.

Σήμερα, (1992), οι περιπτώσεις περιορίζονται σε 300-500 ετησίως.

Στα σκυλιά το ποσοστό προσβολής μειώθηκε από 50% που ήταν πριν από το 1983, σε 10% περίπου το 1992. Τέλος στα παραγωγικά ζώα, το ποσοστό μόλυνσης από εχινόκοκκιαση, έχει μειωθεί κατά 50% περίπου. Παράλληλα η λύσσα των σκύλων έχει εξαλειφθεί από την Ελλάδα (τελευταίο κρούσμα το 1985). Λύσσα των αγρίων ζώων (αλεπούδων) δεν έχει αναφερθεί έως σήμερα στη Χώρα μας. Όσον αφορά την λεισμανίαση, τα ποσοστά μόλυνσης σε ανθρώπους και σκυλιά παραμένουν ως είχαν το 1985, (600-700 κρούσματα σε ανθρώπους ετησίως).

1.2. Επιπτώσεις από την παρουσία της νόσου.

1.2.1. Δημόσια Υγεία.

Υπολογίζεται ότι η υδατίδωση εξακολουθεί να προκαλεί στη Χώρα μας ετήσια ζημιά πολλών εκατομμυρίων δρχ.

Δυστυχώς δεν είμαστε σε θέση να υπολογίσουμε επακριβώς την οικονομική απώλεια που προκύπτει από τους θανάτους ή τις αναπηρίες που καταλείπει η νόσος.

1.2.2. Ζωική Παραγωγή.

Υπολογίζεται εδώ η αξία των κατασχομένων σπλάχνων, η μείωση της κρεοπαραγωγής, γαλακτοπαραγωγής, λιποπαραγωγής, εριοπαραγωγής, η μειωμένη αξία των παραγομένων προϊόντων των μολυσμένων ζώων λόγω της υποβαθμισμένης ποιότητάς τους και τέλος η δυσμενής επίδραση στην αναπαραγωγική ικανότητα των μολυσμένων ζώων.

Τα ποσά αυτά ανέρχονται σε αρκετά δισεκατομμύρια δρχ. και είναι πολύ δύσκολο να υπολογισθούν επακριβώς.

1.3. Πληθυσμός υπό προστασία ή έλεγχο.

Το πρόγραμμα για την καταπολέμηση της εχινόκοκκιασης υδατίδωσης, λύσσας, λεισμανίασης και λοιπών ζωοανθρωπονόσων, αποσκοπεί στο να θέσει υπό κτηνιατρικό υγειονομικό έλεγχο όλους τους σκύλους της Χώρας και με αυτό τον τρόπο να προστατεύσει την υγεία των ανθρώπων και των ζώων από τον εχινόκοκκο, την λύσσα, την λεισμανίαση την τοξοκαρίαση και άλλες ζωοανθρωπονόσους.

1. ΣΧΕΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Το πρόγραμμα χωρίζεται στα παρακάτω σχέδια.

- Στάδιο προκαταρκτικό
- Στάδιο προετοιμασίας
- Στάδιο εκτέλεσης του προγράμματος
- Στάδιο αξιολόγησης-έρευνας

2.1. Προκαταρκτικό στάδιο.

Υπάρχει ένα βασικό νομικό πλαίσιο καθώς και ο υπεύθυνος φορέας που συγκεντρώνει τα επιδημιολογικά και στατιστικά στοιχεία και φροντίζει για την εξασφάλιση και την κατανομή των σχετικών πιστώσεων για την υλοποίηση των μέτρων του προγράμματος.

2.2. Στάδιο προετοιμασίας.

Στη φάση αυτή γίνονται οι παρακάτω ενέργειες.

2.2.1. Διοικητικές πράξεις.

α) Έκδοση «ΑΠΟΦΑΣΗΣ» Νομάρχη σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 5 του Π.Δ. 289/92 «Τροποποίηση του Π.Δ/τος 400/83».

β) Έκδοση «ΑΠΟΦΑΣΗΣ» Νομάρχη για την συγκρότηση

ειδικών συνεργειών εξέτασης των σκύλων (υπόδειγμα 1).

Διευκρινίσεις-Οδηγίες

1. Δεν απαιτείται «Έγκριση» Υπουργού Γεωργίας για την εφαρμογή του προγράμματος.

2. Επειδή το Π.Δ. 400/83 τροποποιήθηκε σε ορισμένα σημεία τα οποία αφορούν άμεσα τους Ο.Τ.Α και τα Ζωοφιλικά σωματεία, το προσαρμοσμένο στις τοπικές συνθήκες του Νομού πρόγραμμα, πρέπει να έχει εκ νέου την έγκριση του Νομαρχιακού Συμβουλίου για τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του (παρ. 3 και 4 άρθρ. 2 του Π.Δ. 289/92).

3. Για τον υπολογισμό του απαιτούμενου αριθμού συνεργειών, θα ληφθεί υπόψη ο αριθμός κατά κατηγορία των σκύλων του Νομού, σύμφωνα με τις μέχρι τώρα εκτιμήσεις, το γεγονός ότι ο αριθμός των σκύλων που προβλέπεται να εξετάζεται κάθε μέρα κατά συνεργείο ανέρχεται σε 25-30, οι ιδιαιτερότητες της περιοχής κ.λπ.

4. Υπογραμμίζεται ότι οι κτηνίατροι που μετέχουν στα ειδικά αυτά συνεργεία είναι οι κύριοι υπεύθυνοι για την εφαρμογή όλων των μέτρων του προγράμματος και τον εν γένει συντονισμό των απαιτούμενων ενεργειών. Στο έργο τους αυτό τους παρέχεται κάθε δυνατή συμπαράσταση τόσο από τους προϊσταμένους των Νομαρχιακού Επιπέδου Κτηνιατρικών Υπηρεσιών, όσον και από Ζωοφιλικά Σωματεία της περιοχής που διαθέτουν κατάλληλη υποδομή (ιατρεία, κινητές μονάδες, κλινικές, κυνοκομεία κ.λπ.).

5. Έκδοση «ΑΠΟΦΑΣΗΣ» Νομάρχη για τον καθορισμό του αριθμού των ποιμενικών σκύλων τους οποίους κάθε κτηνοτρόφος δικαιούται να κατέχει χωρίς να καταβάλει την ειδική εισφορά κατοχής σκύλου (υπόδειγμα 6).

6. Κατά την έκδοση της «ΑΠΟΦΑΣΗΣ» θα ληφθούν υπόψη οι τοπικές συνθήκες, η διαμόρφωση του εδάφους, η συχνότητα πρόκλησης ζημιών από άγρια σαρκοφάγα, οι αναγκαίες μετακινήσεις των ποιμνίων για την ανεύρεση βοσκοτόπων και η πραγματική γενικά ανάγκη διατήρησης ποιμενικών σκύλων. Δεν θα ήταν άστοχη η λήψη διαφορετικής «ΑΠΟΦΑΣΗΣ» για τα ποιμνία των ορεινών βοσκοτόπων από εκείνα των πεδινών βοσκοτόπων. Σαν γραμμή προσανατολισμού αναφέρεται η αναλογία 1 σκύλος ανά 100 πρόβατα.

7. Έκδοση «ΑΠΟΦΑΣΗΣ» από Δήμους και Κοινότητες για τον ορισμό φορέων συγκρότησης ειδικών συνεργειών περιουλλογής αδέσποτων σκύλων για ορισμένο χρόνο.

Κάθε συνεργείο πρέπει να απαρτίζεται από 2-4 άτομα, για την επιλογή των οποίων, θα λαμβάνεται υπόψη η αγάπη τους για τα ζώα και η επιδεξιότητά τους και η εφευρετικότητά τους για την παραπλάνηση και σύλληψη των σκύλων. Ένα άτομο τουλάχιστον θα είναι κατάλληλα εκπαιδευμένο από την αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία σε θέματα μεταχείρισης των ζώων και χρήση αναισθητικών φαρμάκων.

8. Ο ρόλος των κτηνιατρικών υπηρεσιών για τη σύσταση συνεργειών περιουλλογής, κατασκευή ή βελτίωση ήδη υπαρχόντων κυνοκομείων και νεκροταφείων ζώων, θα είναι καθαρά συμβουλευτικός.

9. Σύμφωνα με το Π.Δ. 289/92, η δράση των συνεργειών περιουλλογής και η λειτουργία των καταφυγίων, παρακολουθείται από τις κτηνιατρικές υπηρεσίες, οι οποίες παρέχουν σχετικές οδηγίες, ιδιαίτερα σε ότι αφορά την τήρηση των αρχών περί προστασίας των ζώων.

2.2.2. Πιστώσεις.

Ο ειδικός φορέας του προγράμματος μεριμνά για την εγγραφή των απαραίτητων πιστώσεων στον ειδικό φορέα του Κ.Τ.Γ.Κ και Δασών και τη μεταβίβασή τους στα Τ.Γ.Κ. και Δασών ή μέσω του τακτικού προϋπολογισμού του Υπ. Γεωργίας. Η ανάλωση των πιστώσεων αυτών βέβαια επιτρέπεται για την κάλυψη ΟΠΟΙΑΣΔΗΠΟΤΕ δαπάνης που εξυπηρετεί τις ανάγκες του προγράμματος. Μεριμνά ακόμα για την εξασφάλιση των πιστώσεων, για την καταβολή οικονομικών ενισχύσεων στους φορείς που θα συγκροτούν συνεργεία περισυλλογής αδεσπότεων σκύλων και θα αναπτύσσουν σχετική δραστηριότητα, καθώς και για την καταβολή οικονομικών ενισχύσεων στους Δήμους, Κοινότητες και ζωοφιλικά σωματεία για τη διαμόρφωση νεκροταφείων ζώων και καταφυγίων-κυνοκομείων, για το χρονικό διάστημα που θα εφαρμόζεται το πρόγραμμα.

2.2.3. Εφόδια-Υλικά-Προμήθειες.

Οι περιφερειακές κτηνιατρικές υπηρεσίες μεριμνούν για τον ομαλό ανεφοδιασμό με εφόδια και υλικά που διαθέτει η Αποθήκη Κτηνιατρικών Εφοδίων ή από το ελεύθερο εμπόριο από τις πιστώσεις που βαρύνουν τον ειδικό φορέα του προγράμματος (πάσης φύσεως έξοδα εχينوκοκκίασης).

2.2.4. Εκπαίδευση-Ενημέρωση-Συνεργασία.

Στο στάδιο αυτό γίνεται η προετοιμασία και η εκπαίδευση όλων των ατόμων τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για την υλοποίηση των διαφόρων μέτρων του προγράμματος. Στα πλαίσια αυτά συμπεριλαμβάνονται:

α) Η κατάλληλη προετοιμασία των κτηνιάτρων που πλαισιώνουν τα ειδικά συνεργεία.

Διευκρινίσεις-Οδηγίες.

Εύλογη και βασική προϋπόθεση είναι η βαθεία και πλήρης γνώση όλων των λεπτομερειών του προγράμματος και της σχετικής νομοθεσίας.

Σε όσες περιπτώσεις κρίνεται απαραίτητο, θα πρέπει να προηγηθεί πρακτική εξάσκηση στις παρασιτολογικές εξετάσεις κοπράνων, στην διενέργεια επεμβάσεων για την στειρώση των σκύλων κ.λπ.

Έχει αποδειχθεί ότι η στειρώση των δεσποζομένων σκύλων είναι ο πλέον ενδεδειγμένος και επιτυχής τρόπος για την μείωση του αριθμού των αδεσπότεων σκύλων.

Δεδομένου ότι η νομοθεσία προβλέπει την διενέργεια στειρώσεων από τους κτηνιάτρους οι οποίοι έχουν ορισθεί υπεύθυνοι για την εφαρμογή του προγράμματος καταπολέμησης της εχينوκοκκίασης κ.λπ., οι επεμβάσεις αυτές είναι δυνατόν να διεξάγονται:

- Σε αγροτικά κτηνιατρεία
- Σε κυνοκομεία-καταφύγια ζώων
- Σε ιατρεία που ανήκουν σε ζωοφιλικά σωματεία κ.λπ.

Βασική προϋπόθεση βέβαια είναι να υπάρχει η κατάλληλη υποδομή και οργάνωση για τη διενέργεια στειρώσεων.

Όσον αφορά τα δεσποζόμενα σκυλιά θα καταβάλλεται απαραίτητως το αντίτιμο που ορίζεται από την Υπουργική «ΑΠΟΦΑΣΗ» 352337/91 «περί καταβολής Νοσηλείων».

Οι κτηνίατροι που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή του προγράμματος θα πρέπει να είναι σε θέση να παρέχουν λεπτομερείς οδηγίες για τη διαμόρφωση των χώρων εξέτασης σκύλων, των νεκροταφείων, καταφυγίων-κυνοκομείων σκύλων κ.λπ.

Τέλος κρίνεται απαραίτητη η ανανέωση των γνώσεων

των κτηνιάτρων σε ότι αφορά την διάκριση των φυλών, τη διατροφή και διατήρηση των σκύλων, την ειδική νοσολογία κ.λπ.

β) Η εκπαίδευση των λοιπών μελών των ειδικών συνεργείων

Διευκρινίσεις-Οδηγίες

Η εκπαίδευση μεταξύ άλλων θα αναφέρεται στον τρόπο οργάνωσης των χώρων εξέτασης, στον τρόπο συγκράτησης των σκύλων, στη λήψη των απαραίτητων προφυλακτικών μέτρων, στον τρόπο χορήγησης των διαλυμάτων αρεκολίνης και στον τρόπο διενέργειας των απολυμάνσεων.

Ειδική μνεία θα πρέπει να γίνεται σε θέματα συμπεριφοράς και αντιμετώπισης των παρουσιαζόμενων προβλημάτων σε σχέση με την ψυχολογία των ιδιοκτητών σκύλων.

γ) Η εκπαίδευση των ατόμων τα οποία θα επανδρώσουν τα συνεργεία περισυλλογής σκύλων.

Διευκρινίσεις-Οδηγίες

Κατά την εκπαίδευση, υπογραμμίζεται ιδιαίτερα ο τρόπος συμπεριφοράς των μελών των συνεργείων προς τις αντιδράσεις του κοινού.

Βασική προϋπόθεση κατά την εκπαίδευση των συνεργείων περισυλλογής είναι να μάθουν να χειρίζονται με ευχέρεια τα θεμιτά μέσα για την περισυλλογή των σκύλων (δίκτυα-απόχες), ούτως ώστε να αποφεύγεται η πρόκληση πόνων και αγωνίας.

Η λειτουργία των συνεργείων θα παρακολουθείται κατά τα διαστήματα από τις κτηνιατρικές υπηρεσίες της περιοχής.

δ) Η κατάρτιση ειδικών σχεδίων-μαθημάτων για τη χρησιμοποίησή τους σε μαθητές στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης.

Οι υπεύθυνοι εφαρμογής του προγράμματος θα πρέπει να επιδίδουν επίσης την κατάρτιση σχεδίων-μαθημάτων για μαθητές τεχνικών σχολών, φοιτητές Α.Ε.Ι., κέντρων νεότητας των Δήμων κ.λπ.

ε) Η σύνταξη ειδικών διαφωτιστικών-ενημερωτικών εντύπων, τα οποία θα απευθύνονται κυρίως σε κτηνοτρόφους, στους ιδιοκτήτες σκύλων, στους κρεοπώλες, εκδοροσφαγείς κ.λπ.

στ) Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση όλων των τοπικών παραγόντων που εμπλέκονται στο πρόγραμμα, για να εξασφαλισθεί η μεγαλύτερη δυνατή υποστήριξή τους.

ζ) Η έκδοση εγκυκλίου από το Υπ. Υγείας Πρόνοιας και Κ.Α. προς τις Νομαρχιακού επιπέδου υπηρεσίες του και τα νοσηλευτικά ιδρύματα της Χώρας για την τήρηση στοιχείων σχετικών με την διαπίστωση περιπτώσεων υδατίδωσης (υποδείγματα 8 και 9).

Διευκρινίσεις-Οδηγίες

Παράλληλα ζητείται και η παροχή κάθε δυνατής εξυπηρέτησης από τα Νοσηλευτικά Ιδρύματα προς τα ειδικά συνεργεία καταπολέμησης της εχينوκοκκίασης κ.λπ., ιδιαίτερα για την άμεση φυγοκέντρηση των δειγμάτων αίματος των σκύλων, προκειμένου οι οροί να διατηρηθούν σε ψύξη μέχρι την αποστολή τους στα Κτηνιατρικά Ινστιτούτα και την εξέτασή τους για Λεισμανίαση κ.λπ.

η) Η έκδοση εγκυκλίου από το Υπ. Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων προς τα σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης.

Διευκρινίσεις-Οδηγίες

Με την εγκύκλιο ζητείται από τους εκπαιδευτικούς να αναπτύσουν στους μαθητές θέματα σχετικά με τη ζωοφιλία και τα νοσήματα που μεταδίδονται από τα ζώα στον άνθρωπο. Για το σκοπό αυτό μπορούν να συνεργάζονται με τις κατά τόπους κτηνιατρικές υπηρεσίες.

θ) Η έκδοση εγκυκλίου από το Υπ. Δημόσιας Τάξης προς τις περιφερειακές υπηρεσίες στην Γεν. Δ/νση Αγροφυλακής.

Διευκρινίσεις-Οδηγίες

Με την εγκύκλιο ζητείται η παροχή κάθε δυνατής συνδρομής των οργάνων της, στις διάφορες εργασίες των ειδικών συνεργείων καταπολέμησης της εχينوκοκκίασης, την άσκηση ελέγχου για την ταφή των πτωμάτων των ζώων κ.λπ.

2.2.5. Κατάσθρωση χρονοδιαγράμματος ενεργειών.

ΤΑ ειδικά συνεργεία καταπολέμησης της εχينوκοκκίασης υδατίδωσης, καταρτίζουν ετήσιο χρονοδιάγραμμα των ενεργειών τους. Η κατάσθρωση του χρονοδιαγράμματος των ενεργειών αποτελεί βασική προϋπόθεση για το σωστό προγραμματισμό, την ακριβή εκτίμηση των αναγκών σε προσωπικό, μέσα και πιστώσεις και επιτρέπει τον έλεγχο της πορείας του προγράμματος σε κάθε στιγμή.

Διευκρινίσεις-Οδηγίες

Κατά τη σύνταξη του προγράμματος θα ληφθούν υπόψη, πέρα από τις ειδικές διατάξεις του προγράμματος και τα ακόλουθα:

α) Θα καταβάλλεται προσπάθεια ώστε η ετήσια εξέταση των σκύλων να ολοκληρώνεται κατά περίοδο Φεβρουαρίου-Οκτωβρίου χωρίς βέβαια να αποκλείεται η διενέργεια εξετάσεων κατά το υπόλοιπο χρονικό διάστημα, εάν τούτο είναι αναγκαίο ή επιτρεπτό κυρίως λόγω καιρικών συνθηκών.

β) Ο αριθμός των διατηρουμένων σκύλων κατά κοινότητα ή χωριό.

γ) Ότι ο αριθμός των σκύλων που κατά μέσο όρο θα εξετάζεται από κάθε συνεργείο ημερησίως ανέρχεται στους 25-30.

δ) Ότι τουλάχιστον μια ημέρα της εβδομάδας θα πρέπει να αφιερώνεται στη μέριμνα για την εφαρμογή των άλλων δραστηριοτήτων του προγράμματος, πλην της εξέτασης των σκύλων, ή την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών.

ε) Οι ιδιαίτεροι παράγοντες κάθε περιοχής.

Με βάση τα παραπάνω καταρτίζεται ημερήσιο πρόγραμμα ενεργειών ή μετακινήσεων στις περιοχές εφαρμογής του προγράμματος στην οποία θα περιλαμβάνεται χρονοδιάγραμμα ανάπτυξης όλων των απαιτούμενων δραστηριοτήτων (υπόδειγμα 10).

Τα χρονοδιαγράμματα αυτά παραμένουν στα αρχεία των Δ/νσεων Κτηνιατρικής και των Νομοκτηνιατρείων και παράλληλα ενημερώνονται οι Επιθεωρήσεις Κτηνιατρικής ούτως ώστε να διενεργούνται έλεγχοι κατά την κρίση των Επιθεωρητών.

Αντίγραφα δεν θα στέλνονται στην Κεντρική Υπηρεσία προς αποφυγή περιττής γραφειοκρατίας. Η Κεντρική Υπηρεσία θα επικοινωνεί άμεσα με τις Δ/νσεις Κτηνιατρικής και τα Νομοκτηνιατρεία για τον καθορισμό του ύψους των οικονομικών ενισχύσεων πάσης φύσεως, βάσει των υπαρχόντων πόρων και των αναγκών των περιφερειακών υπηρεσιών κατά την κρίση των Δ/ντών τους και το αποδιδόμενο έργο.

2.3. Στάδιο εκτέλεσης του προγράμματος.

Αποτελεί την κύρια φάση του προγράμματος κατά τη διάρκεια της οποίας αναπτύσσονται οι παρακάτω δραστηριότητες.

2.3.1. Καταγραφή, Εξετάσεις, Θεραπείες, Απομονώσεις σκύλων.

2.3.1.1. Ειδοποίηση - Αναγγελία καταγραφής και εξέτασης σκύλων.

Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα των μετακινήσεων που καταρτίστηκε από τα ειδικά συνεργεία, προωθείται στα αντίστοιχα Δημοτικά και Κοινοτικά Καταστήματα και Ζωοφιλικά Σωματεία, αριθμός εντύπων δηλώσεων κατοχής σκύλου (υπόδειγμα 11) και σχετικών ανακοινώσεων (υπόδειγμα 12). Μετά τη συγκέντρωση των δηλώσεων και την εκπνοή της προβλεπόμενης προθεσμίας, ειδοποιούνται έγκαιρα (μια εβδομάδα νωρίτερα), οι ιδιοκτήτες σκύλων για την ημερομηνία και το χώρο που θα πρέπει να προσκομίσουν τους σκύλους για καταγραφή, σήμανση και εξέταση.

Την προηγούμενη της ημερομηνίας που καθορίστηκε, γίνεται στους κατοίκους της περιοχής υπόμνηση με τη χρησιμοποίηση κάθε πρόσφορου μέσου και κυρίως των μέσων αναγγελίας μηνυμάτων των Δήμων και Κοινοτήτων.

Παράλληλα ειδοποιούνται οι Δήμοι, οι Κοινότητες και η Αγροφυλακή για την παροχή των διευκολύνσεων και της βοήθειας που θα μπορούσαν να προσφέρουν.

Διευκρινίσεις-Οδηγίες

Η όσο γίνεται ευρύτερη ειδοποίηση-ενημέρωση των κατοίκων και κυρίως των ιδιοκτητών σκύλων κάθε περιοχής για το τι πρόκειται να γίνει, είναι ένα σημείο του προγράμματος στο οποίο πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία και προσοχή. Από το βαθμό που αυτή θα επιτευχθεί, θα εξαρτηθεί κατά μεγάλο μέρος η επιτυχής πορεία του όλου προγράμματος.

Θα πρέπει από την αρχή να αναπτυχθεί μια σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των ιδιοκτητών σκύλων και των υπευθύνων κτηνιάτρων, που θα είναι πολύτιμη σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος και αυτό θα εξαρτηθεί από την προσωπικότητα του κάθε κτηνιάτρου.

Σε μια περιοχή, δοκιμαστικά, η πρώτη προειδοποίηση έγινε με προσωπική επιστολή (βλέπει υπόδειγμα 13) και είχε εξαιρετικά αποτελέσματα. Όποιες μέθοδοι και αν προκριθούν, στην ειδοποίηση θα πρέπει να υπογραμμίζεται η ανάγκη της παρουσίας του ιδιοκτήτη κατά την καταγραφή και εξέταση του σκύλου και ότι στους σκύλους που θα προσκομιστούν να μην χορηγείται τροφή που περιέχει κόκκαλα κατά το προηγούμενο 48ωρο, για αναποφευχθούν ατυχήματα από εντερική διάτρηση.

2.3.1.2. Προετοιμασία χώρου εξέτασης σκύλων.

Τα ειδικά συνεργεία εφοδιασμένα με όλα τα απαραίτητα υλικά φθάνουν στους προκαθορισμένους τόπους εξέτασης και έχουν σαν πρώτο μέλημα την ανεύρεση περιφραγμένου χώρου όπου θα γίνει η εξέταση των σκύλων. Εν συνεχεία μεριμνούν για:

– στην τοποθέτηση πασσάλων για την πρόσδεση των σκύλων

– στην τοποθέτηση πινακίδων με την ένδειξη «ΧΩΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΣΚΥΛΩΝ»

– στη διάνοιξη λάκκου για τον ενταφιασμό των μολυσμένων ή ενδεχομένως μολυσμένων υλικών (κόπρανα, υγρά πλύσης, υλικά μιας χρήσης κ.λπ.)

– στην οργάνωση του χώρου της γραμματείας και του πρόσχειρου εργαστηρίου.

Σαν παράδειγμα οργάνωσης τέτοιου χώρου, εφόσον το επιτρέπουν οι καιρικές συνθήκες δίνεται η εικόνα 1.

2.3.1.3. Καταγραφή και σήμανση των σκύλων.

Οι σκύλοι που προσκομίζονται, προσδένονται μέσα στο χώρο εξέτασης και οι ιδιοκτήτες τους παραμένουν εκτός αυτού, όταν η παρουσία τους δεν είναι απαραίτητη.

Κατ' αρχήν εισπράττεται η ειδική ετήσια εισφορά κατοχής σκύλου από όσους υποχρεούνται στην καταβολή της. Στη συνέχεια συμπληρώνεται το Φύλλο Μητρώου του σκύλου (υπόδειγμα 15), το οποίο και παραδίδεται στον ιδιοκτήτη του ζώου. Συγχρόνως αναρτάται στο περιλαίμιο του σκύλου ή παραδίδεται στον ιδιοκτήτη, η μεταλλική πλακέττα με τον αριθμό του μητρώου του σκύλου.

Διευκρινίσεις-Οδηγίες

– Η καταγραφή και σήμανση αφορά όλους ανεξαιρέτως τους σκύλους κάθε κατηγορίας.

– Στους ιδιοκτήτες των σκύλων υπογραμμίζεται η σημασία που έχει το να βρίσκεται η πλακέττα πάντα αναρτημένη στο περιλαίμιο του σκύλου, ούτως ώστε να ανζητηθεί και να βρεθεί ο ιδιοκτήτης εύκολα σε περίπτωση που χαθεί ο σκύλος.

– Η παραδολογική εξέταση των κοπράνων ΔΕΝ ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ κατά τα επόμενα χρόνια εφαρμογής του προγράμματος παρά μόνο δειγματοληπτικά (για λόγους συγκέντρωσης στατιστικών στοιχείων και της παρακολούθησης της πορείας της νόσου), ούτως ώστε να αξιολογείται και η πορεία του προγράμματος.

2.3.1.4. Αιμοληψία και Παρασιτολογική εξέταση των σκύλων.

Μετά την καταγραφή και σήμανση των σκύλων, ή την διαπίστωση της ταυτότητός τους εφόσον είναι καταγεγραμμένοι, γίνεται λήψη αίματος σε ποσότητα 5 κ.ε. περίπου. Οι σωληνίσκοι αιμοληψίας αριθμούνται κατά τρόπο που να διασφαλίζεται η μελλοντική αναγνώριση του δείγματος.

Στη συνέχεια χορηγείται το διάλυμα αρεκολίνης (αρεκολίνη 10 γρ., ζάχαρη 5 γρ., νερό 3 κιλά) σε δόση 1 κυβ. εκ. ανά 1 κιλό ζωντανού βάρους. Εάν δεν ληφθούν κόπρανα, η χορήγηση διαλύματος αρεκολίνης επαναλαμβάνεται άλλες δύο φορές σε διάστημα 30 περίπου λεπτών.

Εάν και κατά την τρίτη χορήγηση δεν ληφθούν κόπρανα, ο σκύλος θεωρείται ως μη εξετασθείς και επομένως ύποπτος, του χορηγούνται αμέσως αντιπαρασιτικά ιδιοσκευάσματα και τίθεται σε απομόνωση επί 3ήμερο.

Τα κόπρανα των σκύλων εξετάζονται για ανεύρεση της ταινίας του εχινοκόκκου ή και των αυγών των παράσιτων του γένους TOXOCARA.

Για τους σκύλους που βρίσκονται προσβεβλημένοι από εχινοκόκκο ή τοξοκάρα ή βρίσκονται σε απομόνωση, εφαρμόζονται όσα αναφέρονται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 9 του Π.Δ. 400/83.

Διευκρινίσεις-Οδηγίες

– Κατά την πορεία του προγράμματος και ανάλογα με το ποσοστό μόλυνσης των σκύλων από λεισμανίαση, κατά

περιοχή, είναι ενδεχόμενο, κατά την κρίση των κτηνιάτρων να μειώνεται ο αριθμός των αιμοληψιών.

– Ο Ασφαλέστερος τρόπος χορήγησης της αρεκολίνης, είναι η χρησιμοποίηση δοσιμετρικών συσκευών με πλαστικό ρύγχος.

– Ενδεχόμενες παρενέργειες της αρεκολίνης ιδιαίτερα σοβαρές (απώλεια συνείδησης, κυάνωση, δύσπνοια κ.λπ.) αντιμετωπίζονται με έγχυση θειικής ατροπίνης στη δόση των 0,3 έως 4 मिलीग्राम, ανάλογα με το μέγεθος του σκύλου.

– Δεν χορηγείται αρεκολίνη σε σκύλους που βρίσκονται σε κατάσταση εγκυμοσύνης.

– Από το 20% των σκύλων είναι ενδεχόμενο να μην ληφθούν κόπρανα ούτε και μετά την τρίτη δόση αρεκολίνης.

– Μετά την χορήγηση της αρεκολίνης ακολουθούν τουλάχιστον δύο κενώσεις.

Κατά την πρώτη τα κόπρανα είναι σφιχτά και σχηματισμένα και θα πρέπει να αγνοηθούν. Από τα βλενώδη κόπρανα που ακολουθούν, συλλέγονται 4 περίπου κυβ. εκ. και διαλύονται στο δοχείο βρασμού με την προσθήκη 100-200 κυβ. εκ. νερού και 3-4 κυβ. εκ. πετρελαίου.

Το παραπάνω διάλυμα βράζεται επί 5' για να καταστούν ακίνδυνα τυχόν υπάρχοντα αυγά του εχινοκόκκου, ενώ η μικρή ποσότητα πετρελαίου αποτρέπει το σχηματισμό αφρού και τη δυσσομία. Στην συνέχεια το διάλυμα τίθεται στο κεντρικό (δικτυωτό) τμήμα της συσκευής υπερχειλίσσης.

Η συσκευή αυτή, όπως δείχνει η εικόνα 2, φέρει στο κέντρο ένα κύλινδρο τα χείλη του οποίου βρίσκονται σε χαμηλότερο επίπεδο από τα χείλη της συσκευής. Το δικτυωτό πλέγμα που είναι προσαρμοσμένο στον κύλινδρο και σε απόσταση 2 περίπου εκ. από τα χείλη του κυλίνδρου, είναι τόσο πυκνό, ώστε να μην διέρχονται οι ταινίες του εχινοκόκκου.

Ολόκληρη η συσκευή εμβαπτίζεται σε λεκάνη με κεκορεσμένο διάλυμα χλωριούχου νατρίου (0,3%), κατά τρόπο ώστε το διάλυμα του χλωριούχου νατρίου, να εισέρχεται από το κάτω άνοιγμα του εσωτερικού κυλίνδρου, να διέρχεται από το δικτυωτό πλέγμα και να παρασύρει προς τα επάνω τυχόν υπάρχουσες ταινίες του εχινοκόκκου, οι οποίες έτσι πέφτουν στο χώρο της συσκευής που περιβάλλει τον εσωτερικό κύλινδρο.

Τέλος το υπερχειλίσμα αυτό μεταγγίζεται σε λεκάνη με μαύρο πυθμένα και εξετάζεται με τη βοήθεια μεγενθυτικού φακού για την ανεύρεση ταινιών εχινοκόκκου.

– Η απομόνωση του σκύλου γίνεται με ευθύνη του ιδιοκτήτη και συνίσταται την πρόσδεση του σκύλου σε μέρος όπου θα προσεγγίζεται από ένα και μόνο μέλος της οικογένειας, το οποίο θα επιμελείται για τη διατροφή του σκύλου και για την όσο γίνεται ταχύτερη περισυλλογή των κοπράνων. Κατά τις 2-3 πρώτες ημέρες της απομόνωσης, ο σκύλος λούζεται για να απομακρυνθούν από το τρίχωμά του αυγά του εχινοκόκκου, που ενδεχόμενα έχουν επικαθίσει στο σώμα του. Τα κόπρανα και τα υγρά πλύσης συλλέγονται και ενταφιάζονται ή ακινδυνοποιούνται κατά τον προφορότερο τρόπο.

– Η συμπεριφορά των μελών των ειδικών συνεργείων πρέπει να είναι άψογη. Έχοντας υπόψη την ειδική ψυχολογία των ιδιοκτητών σκύλων αλλά και τις αντιδράσεις των σκύλων προς αγνώστους, μεταχειρίζονται τους σκύλους κατά τρόπο που να είναι πρόδηλα τα ζωοφιλικά αισθήματά

τους. Βίαιες κινήσεις, οδυνηροί εξαναγκασμοί κ.λπ. δεν φέρουν κανένα αποτέλεσμα. Αντίθετα τα ζώα εξαγριώνονται και οι ιδιοκτήτες τους αποκομίζουν δυσμενείς εντυπώσεις που δεν βοηθούν στην ανάπτυξη κλίματος αμοιβαίας εμπιστοσύνης, που τόσο απαραίτητο είναι για την επιτυχία του προγράμματος.

– Κατά τη διάρκεια της όλης διαδικασίας, μοιράζεται το απαραίτητο διαφωτιστικό υλικό, ενώ η ανακοίνωση ή και η επίδειξη των παρασίτων που θα ανευρίσκονται, θα πρέπει να γίνεται κατά τρόπο που να εντυπωσιάζει το κοινό για λόγους σκοπιμότητας. Ο κτηνίατρος του συνεργείου δεν παραλείπει να ενημερώνει το παριστάμενο κοινό για τα πλεονεκτήματα της ανάπτυξης των αισθημάτων ζωοφιλίας, τους πραγματικούς κινδύνους που συνεπάγεται η κατοχή σκύλου, τι πρέπει να γνωρίζουμε όλοι για την προφύλαξή μας και ότι η σωστή ζωοφιλία σημαίνει υπευθυνότητα απέναντι στους συνανθρώπους μας και προς τα ζώα, τα οποία πρέπει να προφυλάσσουμε για να μην μολυνθούν και μολύνουν. Στην ενημέρωση αυτή ξεχωριστή θέση θα κατέχει η έκθεση των πλεονεκτημάτων από την κατοχή σκύλου που έχει υποστεί στειρώση.

2.3.1.5. Προφυλακτικά μέτρα.

Οι σκύλοι και τα κόπρανά τους μέχρι την ολοκλήρωση της εξέτασής τους θεωρούνται σαν πιθανοί φορείς νοσημάτων. Για το λόγο αυτό:

α) Απαγορεύεται η είσοδος και κυκλοφορία ατόμων μέσα στους χώρους εξέτασης σκύλων, εκτός των ιδιοκτητών των σκύλων, για την πρόσδεση, συγκράτηση ή παραλάβή τους.

β) Τα μέλη των ειδικών ομάδων φορούν κατά προτίμηση φόρμες και οπωσδήποτε καλύμματα υποδημάτων και πλαστικά γάντια.

γ) Τα άτομα που συγκρατούν ή βοηθούν στην συγκράτηση των σκύλων, φορούν τα ειδικά δερμάτινα γάντια.

δ) Σε σκύλους με δύστροπο χαρακτήρα, πριν από οποιαδήποτε επέμβαση, γίνεται έγχυση ηρεμιστικών.

ε) Τα άτομα τα οποία θα έχουν την φροντίδα των σκύλων που βρίσκονται σε απομόνωση, μεριμνούν για την όσο το δυνατόν μικρότερη έκθεσή τους στον κίνδυνο ενδεχόμενης μόλυνσης, ενώ στοιχειώδες μέτρο προστασίας θεωρείται η χρησιμοποίηση πλαστικών γαντιών μιας χρήσης.

στ) Μετά το τέλος της εξέτασης των σκύλων, τα όργανα που χρησιμοποιήθηκαν πλένονται και απολυμαίνονται. Τα κόπρανα και τα υγρά από τις αραιώσεις των κοπράνων ή το πλύσιμο των οργάνων, ρίπτονται σε λάκκο βάθους τουλάχιστον 50 εκατοστών. Ο χώρος εξέτασης των σκύλων απολυμαίνεται με τη χρησιμοποίηση των ειδικών φλογολόγων με τα οποία καίγονται και όλα τα χρησιμοποιηθέντα υλικά μιας χρήσης.

Διευκρινίσεις-Οδηγίες

Για την αναγκαιότητα λήψης των παραπάνω μέτρων υπενθυμίζεται ότι:

– Ο αριθμός των ταινιών που υπάρχουν στο έντερο ενός μολυσμένου από εχινόκοκκο σκύλου, ανέρχεται σε χιλιάδες (20.000).

– Μια ώριμη προγλωττίδα περιέχει περί τα 500 αυγά.

– Κάθε ταινία εχινόκοκκου αποβάλλει μια ώριμη προγλωττίδα ανά διαστήματα 14 ημερών περίπου.

– Τα αυγά διασπείρονται στο περιβάλλον πολύ γρήγορα και μπορεί να βρεθούν μέσα σε 10 ημέρες σε απόσταση

80 μέτρων από το σημείο εναπόθεσής τους στο έδαφος.

– Τα αυγά αντέχουν σε θερμοκρασίες από -30°C έως 38°C και η λοιμογόνος ικανότητά τους διαρκεί από 3 ημέρες έως 1 χρόνο.

2.3.1.6. Διατήρηση, αποστολή δειγμάτων αίματος.

Τα ληφθέντα δείγματα αίματος, φυγοκεντρώνονται την ίδια μέρα και στη συνέχεια διατηρούνται οι οροί σε κατάψυξη μέχρι την αποστολή τους στα κτηνιατρικά ιδρύματα για τη διενέργεια ορολογικών εξετάσεων για λείσμανιαση. Για όσους σκύλους επιβεβαιώνεται με εργαστηριακές εξετάσεις ότι είναι προσβεβλημένοι από λείσμανιαση, ισχύουν όσα αναφέρονται στην παρ. 4 του άρθρου 9 του Π.Δ. 400/83.

Διευκρινίσεις-Οδηγίες

– Η φυγοκέντρηση η οποία γίνεται σε 2.000 στροφές από 10 λεπτά, είναι δυνατόν να πραγματοποιείται στα μικροβιολογικά εργαστήρια των κρατικών ή δημοτικών νοσοκομείων, ύστερα από σχετική συνεννόηση με τους αρμοδίους. Για το σκοπό αυτό, τα παραπάνω ιδρύματα, έχουν πάρει σχετική εγκύκλιο από το Υπ. Υγείας Πρόνοιας.

– Η συχνότητα αποστολής των ορών (1-3 μηνιαίως), εξαρτάται από τον αριθμό των δειγμάτων.

– Τα δύο κτηνιατρικά ιδρύματα θα ειδοποιούνται έγκαιρα για την αποστολή των δειγμάτων και θα μεριμνούν για την παραλαβή τους.

– Οι μολυσμένοι από λείσμανιαση σκύλοι που θα τεθούν σε απομόνωση, για να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο να δηχθούν από φλεβοτόμους, θα διαβιούν συνεχώς μέσα σε χώρο που θα περιβάλλεται από δικτυωτό, το οποίο θα έχει 10-20 διάκενα ανά γραμμικό εκατοστό. Το άνοιγμα κάθε διάκενου δεν θα είναι μεγαλύτερο από 0,89 χιλιοστά. Σε περίπτωση αδυναμίας των ιδιοκτητών για την τήρηση των ανωτέρω, οι σκύλοι θανατώνονται υποχρεωτικά.

2.3.1.7. Σήμανση-Καταγραφή σκύλων και εισπραξη της ετήσιας εισφοράς από τους ιδιώτες κτηνιάτρους.

Για τη διευκόλυνση και εξυπηρέτηση των ιδιοκτητών σκύλων, οι ιδιώτες κτηνίατροι μπορούν να προμηθεύονται όλα τα υλικά από τις κτηνιατρικές υπηρεσίες της περιοχής τους όπου θα πληρώνουν τα ποσά για την ειδική εισφορά.

Διευκρινίσεις-Οδηγίες

α) Κατά την πληρωμή της ειδικής εισφοράς από τους ιδιώτες κτηνιάτρους, η κτηνιατρική υπηρεσία θα εισπράττει το ανάλογο ποσό και θα κόβει το διπλότυπο, απόκομμα του οποίου θα δίδεται στον ιδιώτη κτηνίατρο. Στο διπλότυπο θα αναγράφεται το όνομα του ιδιώτη κτηνιάτρου. Τα στοιχεία του ιδιοκτήτη του σκύλου θα συμπληρώνονται από την κτηνιατρική υπηρεσία από το φύλλο μητρώου σκύλου που θα επιστρέφει υποχρεωτικά ο ιδιώτης κτηνίατρος στην υπηρεσία. Ο ιδιώτης κτηνίατρος θα συμπληρώνει το δικό του απόκομμα, αναγράφοντας σε αυτό ότι το ποσό το εισέπραξε για λογαριασμό του πελάτη του και θα το παραδίδει απαραίτητως στον πελάτη του.

Μετά την συμπλήρωση των στοιχείων του ιδιοκτήτη σκύλου στο στέλεχος, η κτηνιατρική υπηρεσία ακολουθεί την ίδια διαδικασία που ίσχυε πριν την τροποποίηση του Π.Δ. 400/83 (στέλνει τα στελέχη στο Τ.Γ.Κ. και Δασών μαζί με τα χρήματα που εισέπραξε από τους ιδιώτες κτηνιάτρους για την ετήσια εισφορά κατοχής σκύλου).

κατά την παραλαβή του διπλοτύπου από τον ιδιώτη κτηνίατρο, η κτηνιατρική υπηρεσία, θα του παραδίδει και ένα μελλικό πλακίδιο με τον αριθμό του σκύλου, ένα βιβλιάριο κτηνιατρικής παρακολούθησης μια κάρτα καταγραφής (φύλλο μητρώου του σκύλου), αρεκολίνη, καθώς και σωληνάρια αιμοληψίας.

β) Ο ιδιώτης κτηνίατρος δεν θα χρεώνει τον πελάτη του για τα ως άνω υλικά, διότι χορηγούνται δωρεάν για τη σήμανση και καταγραφή των σκύλων όπως προβλέπεται από το πρόγραμμα.

Ο ιδιώτης κτηνίατρος είναι υποχρεωμένος να κάνει εξέταση για λεισμανίαση και ανεύρεση αυγών παρασίτων στα κόπρανα. Οι εξετάσεις αυτές θα γίνονται επίσης δωρεάν όπως και στα δημόσια κτηνιατρεία. Ο ιδιώτης κτηνίατρος, θα επιστρέφει στην κτηνιατρική υπηρεσία την κάρτα (φύλλο μητρώου σκύλου), συμπληρωμένη με τα στοιχεία του ιδιοκτήτη σκύλου, καθώς επίσης και το σωληνάριο με το αίμα του σκύλου, το οποίο θα προωθεί η υπηρεσία στα κτηνιατρικά εργαστήρια για να εξετασθεί για λεισμανίαση.

Η υπηρεσία θα ενημερώνει τον ιδιώτη κτηνίατρο για τα αποτελέσματα της εξέτασής και εκείνος θα ενημερώνει τον πελάτη του εάν χρειαστεί να ληφθούν μέτρα (π.χ. απομόνωση ή ευθανασία του προσβεβλημένου ζώου ή θεραπεία εφόσον υπάρχει το κατάλληλο εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Φ. φάρμακο για την καταπολέμηση της λεισμανίας).

Λοιπές λεπτομέρειες θα καθορίζονται από τους Δ/ντές των Δ/νσεων Κτηνιατρικής και Νομοκτηνιατρείων, ούτως ώστε να διευκολύνεται η εφαρμογή του προγράμματος.

ΒΑΣΙΚΗ προϋπόθεση είναι η σήμανση και καταγραφή των σκύλων και η εξυπηρέτηση του κοινού με την βοήθεια των ιδιωτών κτηνιάτρων.

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ προϋπόθεση είναι η έγκαιρη εξόφληση του Τ.Γ.Κ. και Δασών.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Σε περιπτώσεις παράλληλης σήμανσης των σκύλων με άλλη μέθοδο, τότε θα πρέπει να αναγράφεται στο βιβλιάριο κατοχής σκύλου ο σχετικός κωδικός αριθμός.

2.3.1.8. Τήρηση και ενημέρωση μητρώου σκύλων.

Τα φύλλα μητρώου σκύλων, αρχειοθετούνται κατά Δήμο ή Κοινότητα και παράλληλα τηρείται κατάσταση ιδιοκτητών σκύλων κατ' αύξουσα σειρά των αριθμών μητρώου του Νομού (υπόδειγμα 15). Όλες οι κτηνιατρικές επεμβάσεις και τα αποτελέσματά τους, καταχωρούνται στα φύλλα μητρώου των σκύλων και στα βιβλιάρια κτηνιατρικής παρακολούθησής τους.

Καταχωρούνται επίσης όλες οι μεταβολές-θάνατος, απώλεια, αλλαγή κυριότητας ή τόπου διαβίωσης του σκύλου που δηλώνονται από τον ιδιοκτήτη (υπόδειγμα 17), σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 3 του Π.Δ. 400/83.

2.3.1.9. Χορήγηση ανθελμινθικών στους ποιμενικούς σκύλους.

Στους ποιμενικούς σκύλους χορηγούνται ιδιοσκευάσματα κατά των εχινοκόκκου ανά διαστήματα 40 ημερών. Η χορήγηση των αντιπαρασιτικών ιδιοσκευασμάτων, γίνεται από τους υπευθύνους, (ή παρουσία τους- εδάφιο δ παρ. 3 άρθρο 9 του Π.Δ. 400/83), οι οποίοι οφείλουν να βεβαιώνονται για τη λήψη των ιδιοσκευασμάτων από τους σκύλους. Οι υπεύθυνοι αυτοί κάθε μήνα υποβάλλουν στην Δ/ση Κτηνιατρικής ή Νομοκτηνιατρείο, κατάσταση, στην

οποία θα αναγράφονται οι ημερομηνίες χορήγησης των φαρμάκων, τα ονοματεπώνυμα και οι διευθύνσεις των ιδιοκτητών σκύλων, οι αριθμοί μητρώου των σκύλων, καθώς και η ποσότητα των φαρμάκων που χορηγήθηκε (υπόδειγμα 18). Επίσης αναφέρουν αμέσως στην Δ/ση Κτηνιατρικής ή το Αγροτικό Κτηνιατρείο της περιοχής τους, τους κτηνοτρόφους οι οποίοι δεν συνεργάζονται για την εξασφάλιση της αποπαρασίτωσης των σκύλων τους σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Διευκρινίζεται ότι τα αντιπαρασιτικά σκευάσματα θα χορηγούνται δωρεάν:

- Μόνο σε ποιμενικά σκυλιά που είναι σημασμένα και καταγραμμένα.

- Μόνο από κτηνιάτρους Δημοσίου Υπαλλήλους.

- Μόνο παρουσία τους (διότι έχει αποδειχθεί ότι οι κτηνοτρόφοι παραλαμβάνουν τα χάπια αλλά αμελούν να τα χορηγήσουν στα σκυλιά τους).

2.3.2. Περισυλλογή αδεσπότην σκύλων.

Οι φορείς που θα αναλάβουν την περισυλλογή των αδεσπότην ή χωρίς συνοδό περιφερόμενων σκύλων, προγραμματίζουν τις μετακινήσεις των συνεργείων τα οποία ενεργούν σύμφωνα με όσα διαλαμβάνονται στο άρθρο 8 του Π.Δ. 400/83 ως έχει τροποποιηθεί από το Π.Δ. 289/92. Οι φορείς περισυλλογής αδεσπότην σκύλων υποβάλλουν στις Νομαρχιακού επιπέδου κτηνιατρικές υπηρεσίες κάθε μήνα, κατάσταση με τον αριθμό των σκύλων που περισυνέλεξαν (υπόδειγμα 19).

Δεδομένου ότι δεν υπάρχει υποδομή για την περισυλλογή όλων των αδεσπότην σκύλων της Χώρας θα πρέπει να δίδεται προτεραιότητα στα πλέον προβληματικά ζώα, όπως τα λυσσώδη, τα επιθετικά, ή σε όσα χρειάζονται βοήθεια, όπως άρρωστα ή τραυματισμένα.

Διευκρινίσεις-Οδηγίες

- Στην πράξη έχει αποδειχθεί ότι ο αποτελεσματικός τρόπος για τη σύλληψη ενός σκύλου, είναι το πλησίασμά του με ήρεμο τρόπο, η παροχή τροφής και τέλος η πρόσδεσή του με αλυσίδα, λουρί κ.λπ.

Έχοντας υπόψη ότι πρόκειται για ζώα φοβισμένα είναι ευνόητο ότι απότομες κινήσεις και κυνηγητά σπάνια θα έχουν αποτέλεσμα.

- Τα μέλη των συνεργείων ουδέποτε διαπληκτίζονται με το κοινό, το οποίο εύλογα εκδηλώνει συμπόνοια προς τα περισυλλεγόμενα ζώα.

- Τα μέλη των συνεργείων ουδέποτε διαπληκτίζονται με το κοινό, το οποίο εύλογα εκδηλώνει συμπάθεια προς τα περισυλλεγόμενα ζώα.

Η εικόνα της σύλληψης ενός αδεσπότην σκύλου, διαγείρει κατ' αρχήν τον συναισθηματικό κόσμο του ανθρώπου και πολύ αργότερα τη λογική του, με τη συνειδητοποίηση των κινδύνων που εγκυμονεί η ύπαρξη ενός τέτοιου ζώου.

- Σε περιπτώσεις όπου η σύλληψη των σκύλων είναι ακατόρθωτη με δίχτυα ή απόχες αλλά επιβάλλεται κατά την κρίση του υπευθύνου του συνεργείου περισυλλογής, θα ειδοποιείται η αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία της περιοχής για τη χρησιμοποίηση των ειδικών όπλων αναισθητοποίησης από τους ειδικά εκπαιδευμένους κτηνιάτρους ή βοηθούς, έτσι ώστε να αναισθητοποιηθούν τα σκυλιά και να μεταφερθούν στο πλησιέστερο καταφύγιο-κυνοκομείο, όπου θα τεθούν υπό κτηνιατρικό έλεγχο.

Εξαίρεση αποτελούν οι επείγουσες περιπτώσεις του Ν.

2017 άρθρο 11 παρ. 1 «περί κύρωσης της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των ζώων συντροφιάς», με τις απαγορεύσεις που θέτει το ίδιο άρθρο στην παρ. 2.

Υπενθυμίζεται ότι σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται η χρησιμοποίηση δολωμάτων με δηλητήρια για τον έλεγχο του αριθμού των αδεσπότην σκύλων.

Σε περιπτώσεις που καλούνται τα συνεργεία να περισυλλέξουν πτώματα σκυλιών είναι απαραίτητο (για λόγους προστασίας της Δημόσιας Υγείας) να τα τοποθετούν σε ειδικούς πλαστικούς σάκκους, κατά τρόπο ασφαλή που να αποκλείεται η έξοδος υγρών.

2.3.3. Ίδρυση-Οργάνωση καταφυγίων-κυνοκομείων.

Από ένα ή περισσότερα Ζωοφιλικά Σωματεία, Δήμους ή Κοινότητες, κατασκευάζονται και λειτουργούν καταφύγια-κυνοκομεία, στα οποία θα συγκεντρώνονται τα περισυλλεγόμενα σκυλιά, καθώς και εκείνα από τα οποία θέλουν οι ιδιοκτήτες τους να απαλλαγούν.

Για την ίδρυση καταφυγίων-κυνοκομείων, εξετάζεται κατ' αρχάς το ενδεχόμενο χρησιμοποίησης κάποιων εγκαταλειμμένων κτισμάτων κυριότητας Δημοσίου, Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ή ιδιωτών τα οποία παραχωρούνται προς χρήση για το σκοπό αυτό και μεταρρυθμίζονται τα κατάλληλα, ούτως ώστε να πληρούν τους όρους και προϋποθέσεις του Ν. 2017/91 «περί Κύρωσης της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Ζώων Συντροφιάς» όπως ορίζονται από την παρούσα Απόφαση (παρ. 2.3.3.3 της παρούσης Αποφάσεως).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Στα κατάφύγια-κυνοκομεία είναι δυνατόν κατά την κρίση των διοικήσεών τους να φιλοξενοούνται τραυματισμένα άγρια ζώα ή πουλιά με την προϋπόθεση να απελευθερώνονται αμέσως μετά την ανάρρωσή τους. Είναι δυνατόν επίσης να χρησιμοποιηθούν σαν σταθμοί πρώτων βοηθειών και σε ειδικές περιπτώσεις σαν διαμετακομιστικά κέντρα για την περαιτέρω προώθηση των ζώων ή πουλιών σε εξειδικευμένα κέντρα, (ΑΠΟΦΑΣΗ Υπ. Γεωργίας 81273/3217/π.ε. 23.3.92) περί «περίθαλψης άγριων ζώων» Δ/νση θήρας Τμήμα Β'.

Οι Δήμοι, Κοινότητες και τα Ζωοφιλικά Σωματεία τα οποία επιθυμούν να ενισχυθούν με μέρος της δαπάνης για την κατασκευή καταφυγίων ή την βελτίωση υπαρχόντων, θα απευθύνονται στις κτηνιατρικές υπηρεσίες της περιοχής τους οι οποίες αφού εξετάσουν τις υπάρχουσες αιτήσεις με τα ιδιαίτερα προβλήματα της περιοχής, συντάσσουν έκθεση με την οποία εισηγούνται την οικονομική ενίσχυση των ενδιαφερομένων στην κεντρική υπηρεσία.

Η κεντρική υπηρεσία, μελετά τις αιτήσεις των περιφερειακών υπηρεσιών και αφού καταρτίσει πίνακα προτεραιοτήτων, μεριμνά για την εξεύρεση των απαιτούμενων πόρων.

Η μέριμνα της λειτουργίας των ήδη υπαρχόντων καταφυγίων κυνοκομείων, τα οποία ανήκουν σε κτηνιατρικές υπηρεσίες, θα ανατεθεί σε Ζωοφιλικά Σωματεία ή στους Ο.Τ.Α., μετά από εισήγηση των Νομαρχιακού επιπέδου Κτηνιατρικών Υπηρεσιών και έκδοση «Απόφασης» νομάρχης. Η ανάθεση είναι δυνατόν να ανακληθεί εφόσον δεν τηρούνται οι όροι και προϋποθέσεις της κείμενης νομοθεσίας.

Είναι δυνατόν κατόπιν σχετικής συμφωνίας των αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης και των ζωοφιλικών σωματείων της περιοχής, με όμορους Δήμους και Κοινότητες, να περισυλλέγονται σκυλιά από περιοχές που δεν διαθέτουν

καταφύγια-κυνοκομεία και να φιλοξενοούνται εκεί όπου υπάρχουν. Κατ' αυτό τον τρόπο, θα επιτευχθεί η ομαλή λειτουργία ενός καταφυγίου - κυνοκομείου ανά 2-3 ή περισσότερους όμορους Δήμους ή Κοινότητες ενός Νομού, χωρίς να απαιτηθεί να δαπανηθούν μεγάλα χρηματικά ποσά για την δημιουργία καταφυγίων σε κάθε Δήμο.

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ κάθε δραστηριότητα περισυλλογής εφόσον δεν υπάρχει πρόνοια και κατάλληλη υποδομή για την παραμονή των σκύλων σε κάποιο καταφύγιο-κυνοκομείο στην περιοχή δικαιοδοσίας του συνεργείου ή εκτός αυτής.

Το ύψος της αποζημίωσης που θα καταβάλλεται για την περισυλλογή σκύλων, θα καθορίζεται από τους Δ/ντές των αρμοδίων κτηνιατρικών υπηρεσιών, ανάλογα με την υπάρχουσα προσφορά και ζήτηση και τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή.

τα χρήματα τα οποία διατίθενται για την περισυλλογή καλύπτουν και την ολιγοήμερη διατροφή και τυχόν έξοδα περίθαλψης των σκύλων που περισυλλέχθηκαν στα καταφύγια-κυνοκομεία.

Την επί μακρότερο χρόνο συντήρηση των σκύλων είναι δυνατόν να αναλαμβάνουν τα ζωοφιλικά σωματεία ή οι ζωόφιλοι της περιοχής.

Επίσης είναι επιθυμητή κάθε προσπάθεια υιοθέτησης των σκύλων από τους ζωόφιλους της περιοχής. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να ενημερώνονται τα σωματεία για τον αριθμό και τα χαρακτηριστικά των ζώων που φιλοξενοούνται στα καταφύγια-κυνοκομεία (ράτσα, γένος, χρώμα, κ.λπ.).

Ο χρόνος παραμονής των σκύλων στα καταφύγια-κυνοκομεία, θα καθορίζεται ΜΟΝΟ από τις διοικήσεις τους οι οποίες θα αποφασίζουν σε ποιες περιπτώσεις θα εφαρμοσθούν οι διατάξεις που προβλέπονται από το Π.Δ. 289/92, άρθρο 8 παρ. 6. Επιθυμητόν είναι, για την αποφυγή τριβών, στις διοικήσεις των κυνοκομείων να συμμετέχουν και ένας ή περισσότεροι εκπρόσωποι ζωοφιλικών σωματείων.

2.3.3.1. Ελεγκτική Επιτροπή.

Ο έλεγχος και η εποπτεία της όλης λειτουργίας του καταφυγίου, ανατίθεται με «ΑΠΟΦΑΣΗ» Νομάρχη σε πενταμελή επιτροπή που αποτελείται από:

- α) Τον αρμόδιο κτηνίατρο της Δ/νσης Κτηνιατρικής ή του Νομοκτηνιατρείου της περιοχής.
- β) Όργανο της Αστυνομικής Δ/νσης της περιοχής.
- γ) Υπάλληλο της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- δ) Αντιπρόσωπο Συνομοσπονδίας ή Ομοσπονδίας ή τοπικού ζωοφιλικού Σωματείου ή εκπροσώπου ζωοφίλων της περιοχής.
- ε) Αντιπρόσωπο του φορέα λειτουργίας του.
- ζ) Αρμόδιο υπάλληλο του Υπ. Υγείας.

Η ανωτέρω επιτροπή έχει τις κάτωθι αρμοδιότητες:

– Να ελέγχει τα βιβλία που τηρούνται από τα κυνοκομεία και να τηρεί βιβλίο όπου θα αναγράφονται οι παρατηρήσεις που έγιναν και οι αποφάσεις που ελήφθησαν κατά τις επισκέψεις τους στα κυνοκομεία.

– Να ελέγχει τις εγκαταστάσεις των κυνοκομείων όσον αφορά την καταλληλότητά τους για τη διαφύλαξη της Δημόσιας Υγείας και όσον αφορά την καταλληλότητά τους για την ευζωία των φιλοξενουμένων ζώων.

Διευκρινίσεις-Οδηγίες

Τα καταφύγια-κυνοκομεία, δεν υποχρεούνται να ζητή-

σουν «Άδεια Λειτουργίας» από τις αρμόδιες κτηνιατρικές υπηρεσίες, αλλά οι όροι και προϋποθέσεις για τη λειτουργία τους, υπόκεινται στην κείμενη νομοθεσία τόσο σε θέματα που αφορούν την Δημόσια Υγείας όσο και σε θέματα που αφορούν την προστασία των φιλοξενουμένων ζώων. κατόπιν των ανωτέρω, είναι φανερό ότι η ελεγκτική επιτροπή είναι δυνατόν να διενεργεί ελέγχους στα καταφύγια-κυνοκομεία οποτεδήποτε κριθεί αναγκαίο.

Σε περιπτώσεις που δεν απειλείται η Δημόσια Υγεία, είναι επιθυμητό να συνεχιστεί η λειτουργία του καταφυγίου-κυνοκομείου, με την προϋπόθεση να γίνουν σε ένα καθορισμένο από την επιτροπή χρονικό διάστημα, οι απαραίτητες βελτιώσεις ούτως ώστε να πληροί τους όρους και προϋποθέσεις της παρούσης Απόφασης.

2.3.3.2. Εγκαταστάσεις καταφυγίων

θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι οι τεχνικές λεπτομέρειες κατασκευής και οι όροι και προϋποθέσεις της λειτουργίας των καταφυγίων-κυνοκομείων, δεν διέπονται από τον Ν. 604/77 και το Π.Δ. 463/78 «περί ιδρύσεως και λειτουργίας ιδιωτικών Ιατρείων, κλινικών και ενδιαιτημάτων των Ζώων».

Δεδομένου ότι ούτε η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ζώων καθορίζει λεπτομέρειες στην κατασκευή και λειτουργία των καταφυγίων - κυνοκομείων θεωρούμε απαραίτητο να καθορίσουμε τις λεπτομέρειες αυτές με την παρούσα απόφαση ούτως ώστε να πετύχουμε τα κάτωθι:

α) Να διατηρήσουμε σε λειτουργία εφ' όσον βελτιωθούν και διαμορφωθούν κατάλληλα, τα ήδη υπάρχοντα κυνοκομεία.

β) Να διασφαλίσουμε την ευζωία των ζώων που διατηρούνται στα καταφύγια - κυνοκομεία.

2.3.3.3. Τεχνικές λεπτομέρειες εγκαταστάσεων.

Χώρος ιατρείου - Αποθήκη φαρμάκων

- Επιφάνεια 3 x 4 τετραγ. μέτρα κατ' ελάχιστον.

- Δάπεδο από στερεό υλικό (όχι από χώμα).

- Θέρμανση υποχρεωτική.

- Χειρουργικό τραπέζι ή μεταλλικός πάγκος.

- Προθήκες για εργαλεία ή φάρμακα.

- Ψυγείο.

- Η πόρτα και τα παράθυρα να κλείνουν κατά τρόπο που να αποκλείεται η κλοπή αναισθητικών φαρμάκων.

Μαγειρείο

- Επιφάνεια 3 x 4 τετραγ. μέτρα.

- Δάπεδο από στερεό υλικό (όχι από χώμα)

- Ψυγείο.

- Νιπτήρας.

- Πάγκος μεταλλικός.

Χώρος διαμονής σκύλων.

α) Χώρος διαμονής Υγιών Ενηλίκων σκύλων.

- Χώρος ανάπαυσης:

Διαστάσεις: Μήκος 1 μ., Ύψος 1,2 μ., Πλάτος 1,2 μ.

Δάπεδο: Θα πρέπει να είναι καλυμμένο με μονωτικό υλικό που να καθαρίζεται και να απολυμαίνεται εύκολα. Εάν είναι μπετόν θα έχει αχυροστρωμένη που θα αλλάζεται τακτικά.

Είσοδοι: Εάν είναι στεγαζόμενος ο χώρος, θα πρέπει να υπάρχει μια είσοδος προς τον εσωτερικό διάδρομο που θα επιτρέπει τον εύκολο καθαρισμό του κελιού και μια είσοδος καλυπτόμενη με πλαστικό που θα επιτρέπει την έξοδο του ζώου στον χώρο άσκησης (εικόνα 3).

Εάν ο χώρος δεν είναι στεγαζόμενος, τα σκυλόσπιτα θα έχουν τις ίδιες διαστάσεις που προβλέπονται για το χώρο ανάπαυσης και θα είναι κατάλληλα μονωμένα για να διατηρούν δροσιά το καλοκαίρι και ζέστη το χειμώνα.

- Χώρος εξάσκησης:

Μήκος 2,5 μ.

Πλάτος 1,2 μ.

Ύψος 2.0 μ.

Δάπεδο από μπετόν ή χώμα

Περίφραξη με σιδηροσωλήνες και δικτυωτό πλέγμα, ύψους 2 μ.

- Ποτίστρες/Ταίστρες:

Μεταλλικά ή πλαστικά δοχεία που είναι εύκολο να απομακρύνονται για καθαρισμό και απολύμανση.

β) Χώρος διαμονής ασθενών ζώων

Ο χώρος αυτός θα πρέπει απαραίτητως να ευρίσκεται μέσα σε θερμαινόμενο κτίριο, να έχει καλά μονωμένο δάπεδο και αχυροστρωμένη που να αλλάζει τακτικά.

Χώρος Καραντίνας

Θα αποτελείται από 1 - 2 σκυλόσπιτα τελείως απομονωμένα από τα υπόλοιπα και εκτός του κοινού χώρου εάν πρόκειται για στεγαζόμενο χώρο.

2.3.3.4. Εποπτεία καταφυγίων - κυνοκομείων.

Οι κτηνιατρικές Αρχές, έχουν την αρμοδιότητα του ελέγχου των καταφυγίων - κυνοκομείων όταν κρίνεται απαραίτητο, σε ότι αφορά την τήρηση της κτηνιατρικής νομοθεσίας.

Η εποπτεία θα πραγματοποιείται με επισκέψεις στις εγκαταστάσεις τους.

2.3.3.5. Λοιπά στοιχεία καταλληλότητας χώρου.

- Τοποθεσία:

Να υπάρχει ηλεκτρικό ρεύμα και νερό.

Να υπάρχει δρόμος προσπέλασης.

Να μην αποτελεί το έδαφος τόπο (λεκάνη) συγκέντρωσης των νερών της βροχής.

Να υπάρχει αποχέτευση ή βόθρος.

2.3.4. Έλεγχος σφαγίων για υδατίδωση

Καταβάλλεται κάθε προσπάθεια, ώστε η ρύπανση του δαπέδου του σφαγείου με υδατίδες κύστες ή με το περιεχόμενό τους, να είναι όσο το δυνατόν μικρότερη.

Τα υγρά λύματα των σφαγίων θεωρούνται και είναι μολυσμένα από σκληροκοκεφαλές της ταινίας του εχινοκόκκου. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να καταλήγουν σε σιπτικό ή απορροφητικό βόθρο. Σε περιπτώσεις που δεν υπάρχουν τέτοιες κατασκευές και μέχρι να δημιουργηθούν, ελέγχεται η τύχη των υγρών λυμάτων και ιδιαίτερα στα σημεία εξόδου τους από φρεάτια και μετέπειτα κατά μήκος της επιφανειακής διαδρομής τους. Ο έλεγχος συνίσταται, στην περισυλλογή των σκύλων που συχνάζουν στα σημεία αυτά, τα οποία θεωρούνται ως ιδανικοί βιότοποι για τους αδέσποτους σκύλους.

Τα συνεργεία περισυλλογής, ειδοποιούμενα, μεταβαίνουν στους χώρους αυτούς με απόλυτη προτεραιότητα.

Διευκρινίσεις - Οδηγίες

- Η απομάκρυνση (περισυλλογή) των σκύλων από περιοχές όπου λειτουργούν σφαγεία, είναι από τις πρώταρχες ευθύνες των συνεργείων περισυλλογής.

Το ίδιο ισχύει και για τα σφαγεία, στα οποία δεν λειτουργούν κλίβανοι για την καύση των κατασχομένων μερών των σφαγίων.

– Η συμπλήρωση του δελτίου συχνότητας υδατίδωσης κατά τρόπο που να απεικονίζεται η πραγματική κατάσταση, είναι γνωστό ότι έχει σημαντικές πρακτικές δυσκολίες. Έχει όμως και μεγάλη σπουδαιότητα, γιατί αποτελεί ένα από τα κύρια κριτήρια για την αξιολόγηση της πορείας του προγράμματος. Για το σκοπό αυτό θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί βοηθητικό προσωπικό που να ακολουθεί τον κρεοσκόπο κτηνίατρο, σημειώνοντας τα ευρήματα. Οι σε οποιονδήποτε βαθμό ασκούντες έλεγχο, παρακαλούνται να ελέγχουν με ιδιαίτερη προσοχή τον τρόπο συμπλήρωσης του δελτίου.

2.3.5. Ακινδυνοποίηση πτωμάτων ζώων.

Οι ιδιοκτήτες των ζώων και ιδιαίτερα οι ποιμένες αιγοπροβάτων, μεριμνούν για την ακινδυνοποίηση (ταφή ή καύση) των πτωμάτων των ζώων τους, σύμφωνα με όσα διαλαμβάνονται στο άρθρο 11 του Π.Δ. 400/83. Σε περίπτωση αδυναμίας των ανωτέρω να προβούν μόνοι τους στην εργασία αυτή, οφείλουν να ζητήσουν τη βοήθεια των κοινοτήτων τους, της Αγροφυλακής ή των κτηνιατρικών υπηρεσιών. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να δίδουν τα πτώματα σαν τροφή στους σκύλους.

2.3.6. Έλεγχος αγρίων σαρκοφάγων.

Οι Δασικές Υπηρεσίες στα πλαίσια διατήρησης της οικολογικής ισορροπίας, μεριμνούν για την εξόντωση των υπεραριθμών αγρίων σαρκοφάγων (λύκοι, τσακάλια, αλεπούδες), ώστε να μην δημιουργείται κίνδυνος εξάπλωσης μεταδοτικών νοσημάτων. Όριο ασφάλεια θεωρείται ο αριθμός των 0,2 αλεπούδων κατά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Τα κεφάλαια των αγρίων σαρκοφάγων που εξοντώνονται, προωθούνται με μέριμνα των συνεργείων των δασικών υπηρεσιών, στα κατά τόπους αγροτικά κτηνιατρεία, τα οποία μεριμνούν για την περαιτέρω προώθησή τους στα Κτηνιατρικά Εργαστήρια. Τα ειδικά συνεργεία εξέτασης των σκύλων, ειδοποιούμενα από τα συνεργεία εξέτασης των αγρίων σαρκοφάγων, πραγματοποιούν δειγματοληπτικά και σε όσες περιπτώσεις είναι εφικτό, εξέταση του εντερικού σωλήνα των αγρίων σαρκοφάγων για ανεύρεση ταινιών εχινόκοκκου ή συνεργάζονται για τον σκοπό αυτό με τα αντίστοιχα Κτηνιατρικά Ιδρύματα Έρευνας.

Κάθε μήνα οι Δ/νσεις Δασών γνωστοποιούν στις Δ/νσεις Κτηνιατρικής τον αριθμό των αγρίων ζώων που εξοντώθηκαν. (υπόδειγμα 22).

Τα ευρήματα των εξετάσεων αυτών θα χρησιμεύουν για την κατάσταση επιδημιολογικών χαρτών της Χώρας και την εξακρίβωση του ρόλου των αγρίων σαρκοφάγων στο βιολογικό κύκλο του εχινόκοκκου, στην εξάπλωση της λύσσας κ.λπ.

2.3.7. Διαφώτιση - Ενημέρωση.

Η σωστή πληροφόρηση του κοινού σε ότι αφορά τον εχινόκοκκο και τα άλλα νοσήματα που είναι ενδεχόμενο να μεταδοθούν από το σκύλο ως και η αλλαγή νοοτροπίας και συνθηκών των Ελλήνων κτηνοτρόφων και ιδιοκτητών σκύλων, αποτελούν ένα κεφάλαιο τόσο θεμελιακό, ώστε ενδεχόμενη αποτυχία στον τομέα αυτό να συνεπάγεται ουσιαστικά αποτυχία της όλης εκστρατείας.

Για το σκοπό αυτό καλούνται να προσφέρουν όλοι οι φορείς που μπορούν να συμβάλουν στη διαφώτιση και ενημέρωση του κοινού και ιδιαίτερα των ατόμων που έχουν αυξημένο κίνδυνο να μολυνθούν ή που με πράξεις τους συμβάλλουν στη διασπορά των νοσημάτων.

Αντικείμενα της διαφώτισης - ενημέρωσης είναι:

- Διάδοση του πνεύματος της σωστής ζωοφιλίας.
- Ωφέλη από τη διατήρηση σκύλου προς εργασία, φύλαξη ή συντροφιά.
- Ανάγκη σήμανσης, καταγραφής και τακτικής κτηνιατρικής εξέτασης του σκύλου.
- Οδηγίες για τη σωστή διατροφή και οργάνωση του χώρου διαβίωσης των σκύλων.
- Πλεονεκτήματα διατήρησης σκύλου που έχει υποστεί στειρώση.
- Απλούστευση και παραστατική περιγραφή των βιολογικών κύκλων των παθογόνων οργανισμών.
- Επεξήγηση των κινδύνων που συνεπάγεται η ανεξέλεκτη κυκλοφορία του σκύλου σε κοινόχρηστους χώρους.
- Προβλήματα Δημόσιας Υγείας που δημιουργούνται από την εγκατάλειψη των ανεπιθυμητών σκύλων.
- Νομικές υποχρεώσεις των ιδιοκτητών σκύλων και ποινικές ευθύνες όσων παρανομούν.
- Ευθανασία των σκύλων: πώς, που, πότε και από ποιούς θα εφαρμόζεται.
- Γιατί επιβάλλεται η υποχρεωτική σφαγή των ζώων σε ελεγχόμενους χώρους.
- Ανάγκη καταστροφής (ταφή ή καύση) των πτωμάτων των ζώων.

– Μέτρα που παίρνει η πολιτεία.

– Δυνατότητα συμβολής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Ζωοφιλικών Σωματείων στη συγκρότηση συνεργείων περιουλλογής αδεσπότεων σκύλων, στην οργάνωση καταφυγίων - κυνοκομείων και νεκροταφείων ζώων.

– Συμβολή των οργάνων Αγροφυλακής, των μελών των κυνηγετικών συλλόγων, κρεοπωλών και εκδοροσφάγνων.

Στοιχειώδη προληπτικά μέτρα που πρέπει να παίρνουν οι πολίτες.

– Επισήμανση των κινδύνων από την κατανάλωση άπλυτων κηπευτικών και την επαφή με σκύλους που δεν είναι γνωστή η υγιεινή τους κατάσταση.

– Επιπτώσεις από την παρουσία των νοσημάτων στην Εθνική Οικονομία και στη Δημόσια Υγεία.

Εκείνοι που κύρια αναλαμβάνουν το έργο της διαφώτισης - ενημέρωσης είναι οι κτηνίατροι, γιατροί, καθηγητές, δάσκαλοι, υπάλληλοι οικιακής οικονομίας, αγροφύλακες και μέλη ζωοφιλικών σωματείων.

Στις μεθόδους και τα μέσα που προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν, περιλαμβάνονται: Προσωπικές επαφές, ομιλίες και διαλέξεις, τηλεόραση και ραδιόφωνο, κτηνιατρικές εκθέσεις, διαφάνειες, ταινίες, τύπος, φυλλάδια, αφίσσες, παιδικά βιβλία κ.λπ.

Ειδικότερα οι κτηνίατροι καλύπτοντας όλα τα παραπάνω αντικείμενα, οργανώνουν ομιλίες και διαλέξεις τόσο στον αστικό όσο και στον αγροτικό πληθυσμό της Χώρας, προβαίνουν συχνά στη δημοσίευση σχετικών άρθρων στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο, εκδίδουν ενημερωτικά φυλλάδια, προκαλούν και συμμετέχουν σε σχετικές ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές και εκμεταλλεύονται τις καθημερινές ευκαιρίες που τους δίδονται, κατά τις επισκέψεις σε σταυλισμούς ζώων για την επίλυση διαφόρων προβλημάτων, για την ενημέρωση των κτηνοτρόφων ή των ιδιοκτητών σκύλων.

Ανάλογη είναι και η δραστηριότητα που αναπτύσσουν οι γιατροί.

Οι εκπαιδευτικοί της στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης περιλαμβάνουν στο πρόγραμμά τους σχετικά θέματα, βοηθούμενοι από ειδικά σχέδια μαθημάτων, που συντάσσονται σε συνεργασία με τις κατά τόπους κτηνιατρικές υπηρεσίες και καταβάλλουν κάθε προσπάθεια για τη συχνότερη, κατά το δυνατόν, επανάληψή τους.

Οι υπάλληλοι της οικιακής οικονομίας με βάση πληροφοριακά έντυπα που εφοδιάζονται από τις κτηνιατρικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβάνουν στο πρόγραμμα των ενημερωτικών και διαφωτιστικών ομιλιών τους σχετικά μαθήματα καθώς και πρακτικές οδηγίες για τον τρόπο προφύλαξης του αγροτικού πληθυσμού της Χώρας κυρίως από τον εχινόκοκκο. Προγραμματίζουν ακόμα επισκέψεις στους τόπους κατοικίας των ατόμων που έχουν αυξημένο κίνδυνο μόλυνσης, ή των ατόμων που από αμέλεια συμβάλλουν στη διαίωσιση του κύκλου του εχινόκοκκου (ποιμένες) και δίνουν επί τόπου πρόσθετες οδηγίες προφύλαξης. Οι αγροφύλακες ενημερώνουν συνεχώς τους αιγοπροβατοτρόφους για την αναγκαιότητα της στενής συνεργασίας τους στην τακτική αποπαρασίτωση των ποιμενικών σκύλων τους και την ταφή των πτωμάτων των ζώων τους, ώστε να μην υπάρχει δυνατότητα να φαγωθούν από σκύλους τα μολυσμένα σπλάχνα.

Τέλος τα ζωοφιλικά σωματεία με ενημερωτικά φυλλάδια τους, συμβάλλουν στη διάδοση του πνεύματος της σωστής ζωοφιλίας τονίζοντας τα πλεονεκτήματά της και υπενθυμίζουν στους κατόχους σκύλων τις πρόσθετες υποχρεώσεις τους προς το κοινωνικό σύνολο.

Σε όλες τις παραπάνω εκδηλώσεις υπογραμμίζονται οι κίνδυνοι που εγκυμονούνται από την εγκατάλειψη των ανεπιθυμητών ή την χωρίς σύνοδο περιπλάνηση των σκύλων τους που συνεπάγεται τον ανεξέλεγκτο πολλαπλασιασμό τους.

2.3.8. Έλεγχος πληθυσμού.

Σε περιοχές της Χώρας όπου θα διαπιστώνεται αυξημένο ποσοστό μόλυνσης των ζώων από εχινόκοκκωση - υδατίδωση, κρίνεται σκόπιμο να ακολουθεί μαζική ακτινολογική ή ορολογική, κατά προτίμηση, εξέταση των κατοίκων της περιοχής για την έγκαιρη διάγνωση πιθανών κρουσμάτων.

Για το σκοπό αυτό οι Νομαρχιακοί επιπέδου κτηνιατρικές υπηρεσίες, σε συνεργασία με τις αντίστοιχες υγειονομικές, ζητούν από τα εξειδικευμένα εργαστήρια των ιατρικών τμημάτων των Πανεπιστημιακών Σχολών, ή άλλων μονάδων του Υπ. Υγείας και Πρόνοιας, την επί τόπου μετάβαση συνεργείων για τη διενέργεια των παραπάνω εξετάσεων.

2.3.9. Συγκέντρωση και υποβολή επιδημιολογικών και λοιπών στοιχείων.

Για την παρακολούθηση της πορείας του προγράμματος και την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των λαμβανόμενων μέτρων, συμπληρώνονται τα παρακάτω περιοδικά δελτία.

– Από τις ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ υποβάλλονται στην οικεία Επιθεώρηση κάθε Νοέμβριο το χρονοδιάγραμμα ενεργειών (υπόδειγμα 10), μαζί με τα λοιπά στοιχεία της παρ. 4 του άρθρ. 2 του Π.Δ. 400/83.

Επίσης κάθε Ιανουάριο υποβάλλουν στη Δ/ση Υγείας των Ζώων, έκθεση επί της πορείας του προγράμματος, στην οποία θα περιγράφονται όλες οι σχετικές δραστηριό-

τητες που αναπτύχθηκαν καθώς και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζονται και θα συνοδεύονται με τους πίνακες 9 και 10 και το ετήσιο Δελτίο Συχνότητας Υδατίδωσης.

– Από τις Δ/ΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΤΩΝ ΝΟΜΑΡΧΙΩΝ υποβάλλονται στη Δ/ση Δημόσιας Υγιεινής του Υπ. Υγείας και Πρόνοιας, κάθε εξάμηνο, τα δελτία διαπίστωσης κρουσμάτων υδατίδωσης σε ανθρώπους (υποδείγματα 8 και 9).

2.4. Στάδιο αξιολόγησης - Έρευνας.

Η παρακολούθηση της πορείας του προγράμματος και η εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων που λαμβάνονται, είναι μια διαδικασία που στην ουσία αρχίζει από τη στιγμή της εφαρμογής των μέτρων. Για την πληρέστερη όμως αξιολόγηση της χρησιμότητας κάθε μέτρου χωριστά, επιβάλλεται η συστηματική παρακολούθηση των συνεπειών από την εφαρμογή ή την μη εφαρμογή ενός μέτρου, σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Κριτήρια και δείκτες που θα παρακολουθούνται για την εξαγωγή των συμπερασμάτων είναι:

- Το ποσοστό μόλυνσης των σκύλων κατά κατηγορία.
- Ο αριθμός των σκύλων που συλλαμβάνονται ή θανώνονται.
- Ο αριθμός των σκύλων που καταγράφονται.
- Το ποσοστό μόλυνσης των ενδιάμεσων ξενιστών κατά είδος ζώου και ηλικία.
- Ο αριθμός των σφαγείων τα οποία βελτιώνονται σε ότι αφορά την περιφράξη, την καταστροφή των προσβεβλημένων σπλάχνων και την ακινοποίηση των λυμάτων.
- Ο αριθμός των σκύλων στους οποίους χορηγούνται αντιπαρασιτικά ιδιοσκευάσματα.
- Το ποσοστό προσβολής των ανθρώπων κατά ηλικία (5ετή διαστήματα).
- Ο αριθμός των ομιλιών, διαλέξεων, εκπομπών, εκδόσεων, δημοσιεύσεων κ.λπ. Με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώνονται από τα περιοδικά δελτία, ή Δ/ση Υγείας των Ζώων, εκδίδει κάθε χρόνο, ειδικό δελτίο στο οποίο απεικονίζεται και σχολιάζεται η πορεία του προγράμματος. Παράλληλα, το δελτίο αυτό αποτελεί πηγή άντλησης πληροφοριών για την πληρέστερη και υπεύθυνη ενημέρωση και πληροφόρηση του κοινού.

Σε ότι αφορά την έρευνα, διαπιστώνεται η ανάγκη:

- Της εξακρίβωσης του ρόλου των αγρίων σαρκοφάγων στο βιολογικό κύκλο του *Echinococcus Granulosus*.
- Την επιβεβαίωση της ύπαρξης ή μη του *Echinococcus Multilocularis* στη Χώρα μας.
- Της ανάπτυξης καταλλήλων μεθόδων για την ακινοποίηση των λυμάτων των σφαγείων κατά τρόπο που να αποκλείεται ή να ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος μόλυνσης των σκύλων στα σημεία που εκβάλλουν τα λύματα.

Για το σκοπό αυτό η Δ/ση Κ.Δ.Υ. του Υπ. Γεωργίας μεριμνά για την ένταξη των παραπάνω στα ερευνητικά της προγράμματα.

3. Συμβουλευτικά Όργανα - Διεθνής Συνεργασία.

Συμβουλευτικά όργανα του προγράμματος θα είναι:

- Το Κτηνιατρικό Συμβούλιο, αρμόδιο για τη γνωμοδότηση επί της λήψεως συμπληρωματικών μέτρων καταπολέμησης των ζωοανθρωπονόσων.
- Τα τμήματα Ιατρικής και Κτηνιατρικής των Α.Ε.Ι. της Χώρας, από τα οποία θα επιζητείται η συμπαράσταση στη διενέργεια ειδικών παρασιτολογικών εξετάσεων, ή ταυτοποίηση των ειδών των παρασίτων ή άλλων παθογόνων ορ-

γανισμών, η διενέργεια επιδημιολογικών ή επιζωοτιολογικών μελετών καθώς και ειδικών ερευνητικών εργασιών.

– Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας και άλλοι διεθνείς οργανισμοί, μέσω των οποίων θα ανταλλάσσονται πληροφορίες για την αποτελεσματικότητα των διαφόρων μέτρων που εφαρμόζονται από άλλα Κράτη σε παρόμοια προγράμματα.

4. Οικονομική Ανάλυση.

Την κύρια χρηματοδότηση του προγράμματος αναλαμβάνει το Υπ. Γεωργίας από πιστώσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού, του Κ.Τ.Γ.Κ. και Δασών και των εσόδων της ειδικής εισφοράς κατοχής σκύλου.

4.2. Έσοδα.

Τα οφέλη που θα προκύψουν από την εφαρμογή του προγράμματος θα είναι άμεσα και έμμεσα και συνίστανται:

α) Στη μείωση της νοσηρότητας και των εξόδων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των κατοίκων.

β) Στην αύξηση της παραγωγικότητας των ζώων.

γ) Στην ενδεχόμενη εντόπιση άλλων νοσημάτων λόγω των μαζικών εξετάσεων που θα διενεργηθούν σε ανθρώπους και σε ζώα.

δ) Στην αύξηση της αντίστασης των οργανισμών έναντι άλλων νοσημάτων, όταν θα απαλλαγούν από τον εχινόκοκκο.

ε) Στη βελτίωση του επιπέδου της δημόσιας υγιεινής.

στ) Στη γενικότερη επιμόρφωση των κατοίκων και

ζ) Στην αύξηση της διεθνούς προβολής της Χώρας μας ως κράτους απαλλαγμένου από τόσο επικίνδυνα νοσήματα.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 1

Υλικά που ενδεχόμενα να χρειαστούν κατά την εφαρμογή του προγράμματος

- Έντυπα δηλώσεων εγγραφής σκύλων
- Έντυπα δηλώσεων διαγραφής ή μεταβολών σκύλων
- Φύλλα μητρώου σκύλων
- Βιβλιάρια κτηνιατρικής παρακολούθησης σκύλων
- Πλακέττες μεταλλικές σκύλων
- Πτυσσόμενα τραπέζια και καρέκλες

– Πάσσαλοι και σχοινί για προσωρινή περιφράξη του χώρου εξέτασης

– Πασσαλισκοί και λουριά ή αλυσίδες για την πρόσδεση των σκύλων

– Φίμωτρα

– Σκαπτικά εργαλεία

– Γάντια δερμάτινα

– Γάντια οικιακής χρήσης

– Καλύμματα πλαστικά υποδημάτων

– Φόρμες

– Δοχεία νερού 10 λίτρων

– Φτυαράκι και σπάτουλα συλλογής κοπράνων

– Συσκευή υπερχειλίσσης για παρασιτολογική εξέταση κοπράνων

– Λεκάνες με μαύρο πυθμένα

– Μεγεθυντικός φακός

– Συσκευή πετρογκάζ

– Σύριγγες

– Ψαλίδια κυρτά αμβλέα

– Σωληνίσκοι συλλογής αίματος

– Φιαλίδια δειγματοληψίας παρασιτολογικού υλικού

– Κιβώτια αποστολής

– Ελαστικός αιμοστατικός επίδεσμος

– Φλογοβόλο απολύμανσης μολυσμένων επιφανειών

– Συλλογή εργαλείων νεκροψίας

– Πιστόλια και τυφέκια με εξαρτήματα για αναισθητοποίηση ή ευθανασία ζώων

– Πλαστικοί σάκκοι περισυλλογής πτωμάτων

– Αρεκολίνη

– Ατροπίνη ενέσιμη

– Ηρεμιστικά

– Νοβοκαΐνη

– Νατριούχος πεντοβαρβιτάλη

– Αντιεχίνοκοκκικό σκεύασμα

– Βαμβάκι

– Οινόπνευμα

– Πετρέλαιο

– Διαφωτιστικό και ενημερωτικό υλικό

– Πρόχειρο φαρμακείο για αντιμετώπιση μικροτραυματισμών

Δ/ΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 2

Κατηγορία σκύλων	Σκύλοι που καταγράφη- καν	Ποσό ειδι- κής εισφο- ράς που εισπράχθη- κε.	Αριθμός σκύλων από τους οποίους χορηγή- θηκε αρε- κόλνη	Αριθμός σκύλων από τους οποίους λήφθη- καν κό- πρανα.	Αριθμός σκύλων μελυμένων από το- νοκοκο ξοκα- ρσίαση.	Σκύλοι στους οποίους έγι- νε αντιλυσ- τικός εμβο- λισμός	Αριθμός σκύλων ο- ποίους χορηγή- θηκαν αντι- παρασιτικά ιδιοσ/τα	Σκύλοι που στει- ρώθη- καν.
Συντροφικός Κυνηγετικός Ποιμενικός								
Είδος ζώου			Αριθμός δειγμάτων που στάλθηκαν σε Κτηνιατρικά Ιδρύματα για εξέταση γ. λ. α. λ. ό. σ. α.	για εχινόκοκκωση	για λείσμανωση			

(Τ.Σ.Υ.)

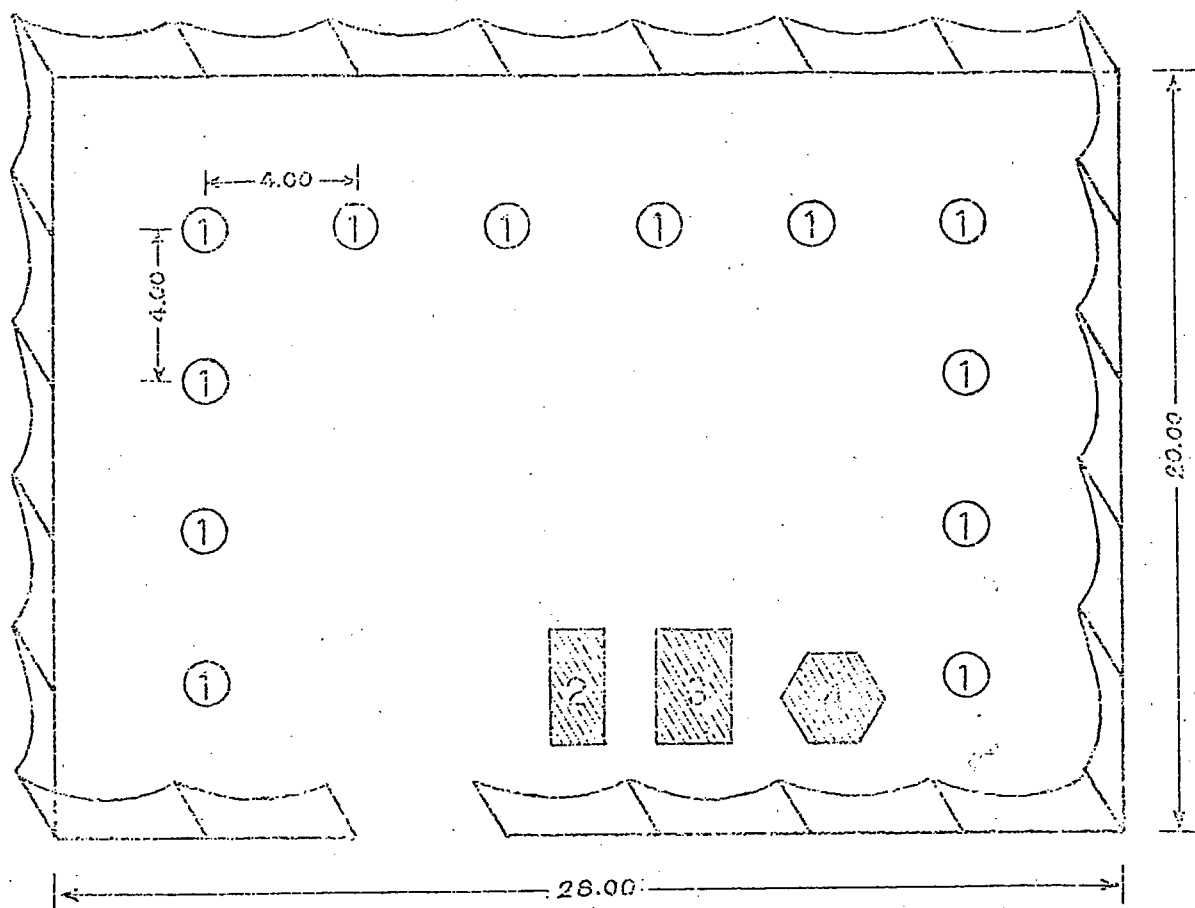
Π Ι Ν Α Κ Α Σ 3

Δ/ΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ

.....

Φορέας περισυλλογής σκύλων ή εξόντωσης αγριων σαρκοφάγων.	Αρτιφύδες			Που θανα- τώθηκαν.	Άγρια σαρκοφάγα που εξοντώθηκαν		
	Που περισυλ- λέχθηκαν	Που επιστρά- φηκαν στους ιδιοκτήτες	Που απόκτησαν νέο ιδιοκτήτη		Λύκοι	Αλεπούδες	Τσακάλια
π.χ. Κτηνιατρικές Υπη- ρεσίες Δασικές Υπηρεσίες Φιλοζωϊκά Σωμα- τεία Δήμοι ή Κοινοότη- τες.							

(Τ.Σ.Υ.)

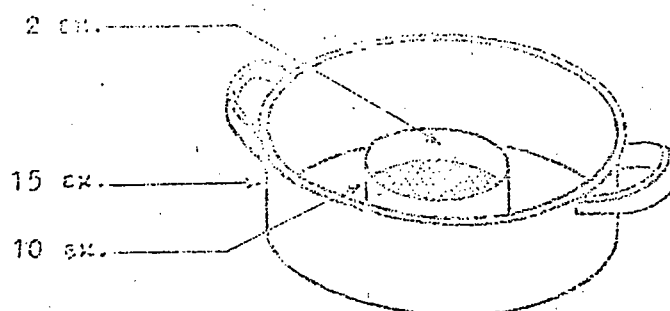

Εικόνα 1. Χώρος εξέτασης σκύλων

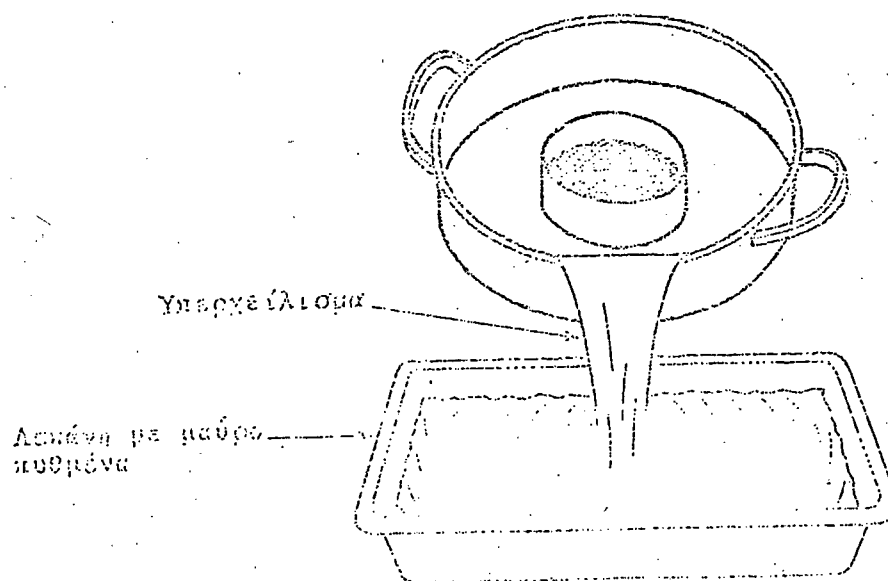
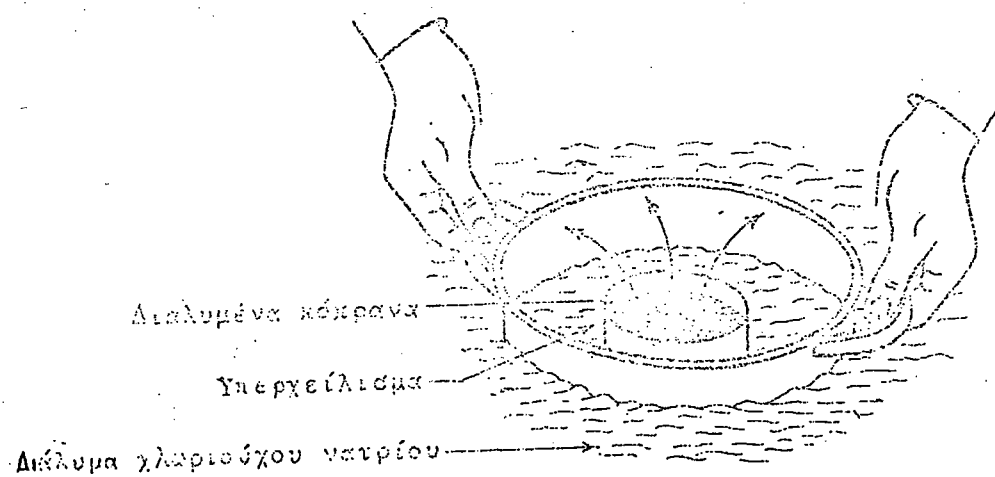
1. Σημεία πρόσδεσης των σκύλων 2. Γραμματεία 3. Εργαστήριο 4. Λάκκος για τον ενταφιασμό των μολυσμένων υλικών

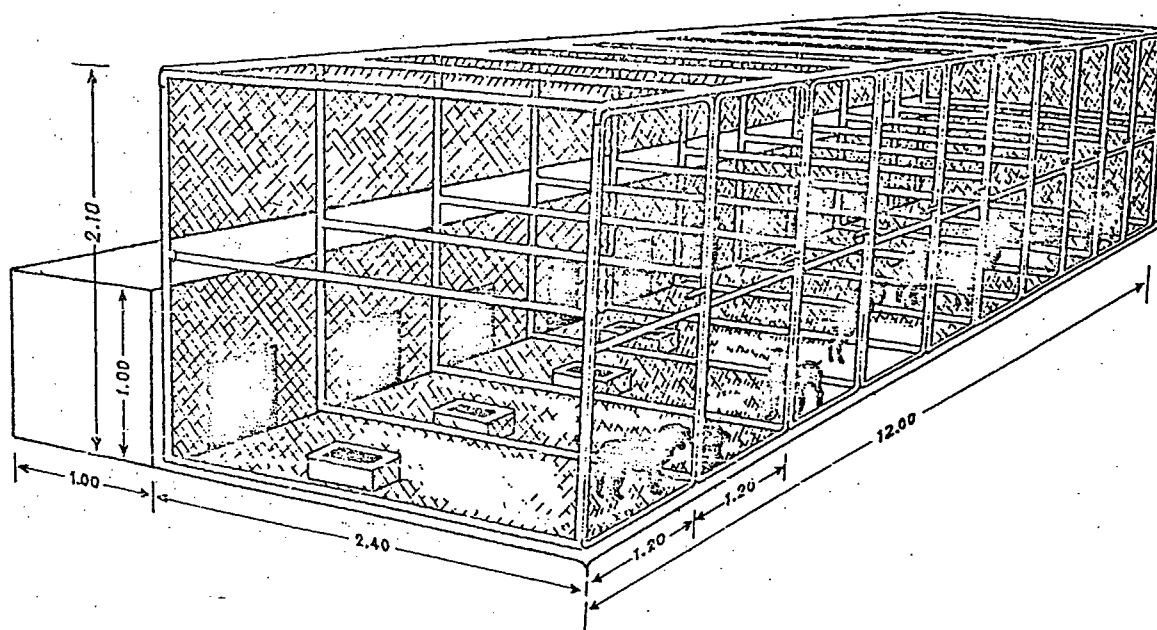

Εικόνα 2.

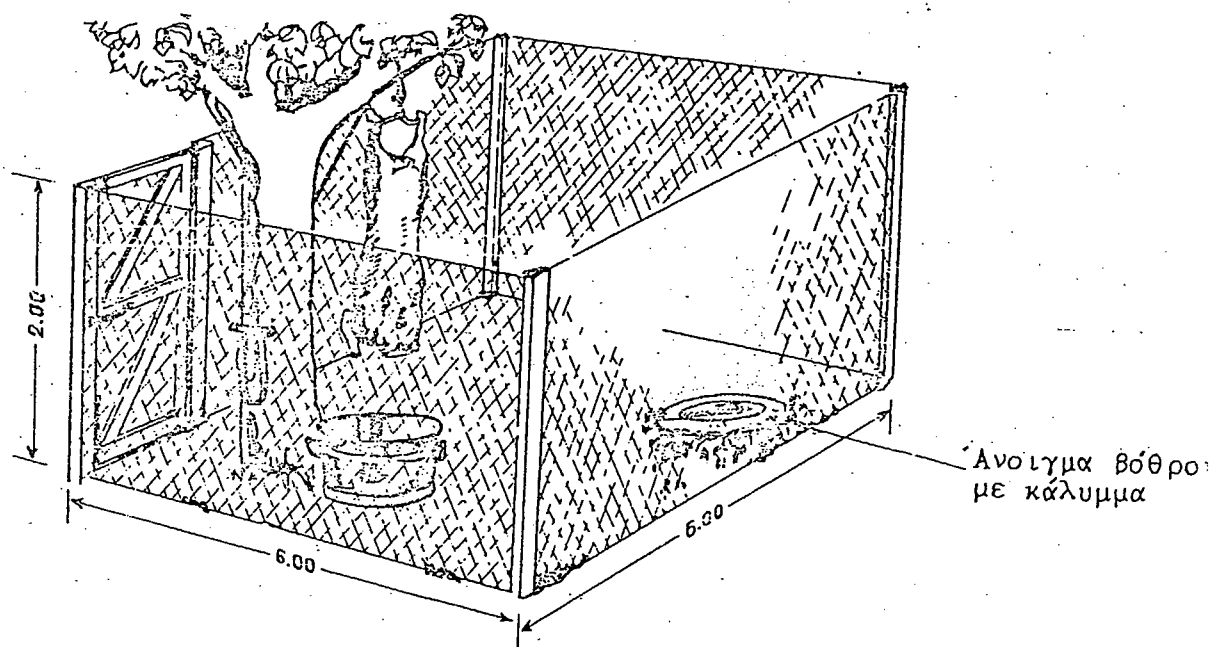

Συσκευή υπερχείλισης

Εικόνα 3. Σχέδιο κυνοκομείου

Εικόνα 4. Σχέδιο διαμόρφωσης κοινού χώρου σφαγής

Άρθρο 2

Κάλυψη δαπάνης

1. Από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού ύψους 62.000.000 δρχ. περίπου για το τρέχον οικονομικό έτος και 80.000.000 δρχ. περίπου για καθένα από τα επόμενα οικονομικά έτη.

2. Για την ανωτέρω δαπάνη έχει εγγραφεί πίστωση στον κρατικό προϋπολογισμό ύψους 62.000.0000 δρχ. στον ειδικό φορέα 29/110 και με ΚΑΕ 2246.

Άρθρο 3

Καταργούμενες διατάξεις

Από τη δημοσίευση της παρούσας απόφασης καταργείται η 315746/22.10.1984 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας «Πρόγραμμα καταπολέμησης εχινοκοκκίας - υδατίδωσης».

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 23 Απριλίου 1993

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Εκδίδει την ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ από το 1833

Διεύθυνση : Καποδιστρίου 34
 Ταχ. Κώδικας : 104 32
 TELEX : 22.3211 YPET GR
 FAX : 5234312

Οι υπηρεσίες του **ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ**
 λειτουργούν καθημερινά από **8.00'** έως **13.00'**

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

- * Πώληση ΦΕΚ όλων των Τευχών Σολωμού 51 τηλ.: 52.39.762
- * ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ: Σολωμού 51 τηλ.: 52.48.188
- * Για φωτοαντίγραφα παλαιών τευχών στην οδό Σολωμού 51 τηλ.: 52.48.141
- * Τμήμα πληροφόρησης: Για τα δημοσιεύματα των ΦΕΚ Σολωμού 51 τηλ.: 52.25.713 – 52.49.547

- * Οδηγίες για δημοσιεύματα Ανωνύμων Εταιρειών και ΕΠΕ τηλ.: 52.48.785
- Πληροφορίες για δημοσιεύματα Ανωνύμων Εταιρειών και ΕΠΕ τηλ.: 52.25.761

- * Αποστολή ΦΕΚ στην επαρχία με καταβολή της αξίας του δια μέσου Δημοσίου Ταμείου Για πληροφορίες: τηλ.: 52.48.320

Τιμές κατά τεύχος της ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ:

Κάθε τεύχος μέχρι 8 σελίδες δρχ. 100. Από 9 σελίδες μέχρι 16 δρχ. 150, από 17 έως 24 δρχ. 200

Από 25 σελίδες και πάνω η τιμή πώλησης κάθε φύλλου (8σέλιδου ή μέρους αυτού) αυξάνεται κατά 50 δρχ.

Μπορείτε να γίνετε συνδρομητής για όποιο τεύχος θέλετε. Θα σας αποστέλλεται με το Ταχυδρομείο.

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Κωδικός αριθ. κατάθεσης στο Δημόσιο Ταμείο 2531

Κωδικός αριθ. κατάθεσης στο Δημόσιο Ταμείο 3512

Η ετήσια συνδρομή είναι:

α) Για το Τεύχος Α'	Δρχ.	15.000
β) » » » Β'	»	30.000
γ) » » » Γ'	»	10.000
δ) » » » Δ'	»	30.000
ε) » » » Αναπτυξιακών Πράξεων	»	20.000
στ) » » » Ν.Π.Δ.Δ.	»	10.000
ζ) » » » ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	»	5.000
η) » » » Δελτ. Εμπ. & Βιομ. Ιδ.	»	10.000
θ) » » » Αν. Ειδικού Δικαστηρίου	»	3.000
ι) » » » Α.Ε. & Ε.Π.Ε.	»	200.000
ια) Για όλα τα Τεύχη εκτός ΤΑΕ-ΕΠΕ	»	100.000

Ποσοστό 5% υπέρ του Ταμείου Αλληλοβοήθειας του Προσωπικού (ΤΑΠΕΤ)

Δρχ.	750
»	1.500
»	500
»	1.500
»	1.000
»	500
»	250
»	500
»	150
»	10.000
»	5.000

Πληροφορίες: τηλ. 52.48.320